

VÆKST OG VÆKSTVILKÅR I SJÆLLANDSKE KOMMUNER

Guldborgsund Kommune 2018

FORORD

Denne rapport præsenterer aktuelle, erhvervsrelevante nøgletal for Guldborgsund Kommune. Indikatorerne dækker erhvervmæssige præstationer, der bl.a. vedrører værdiskabelse, produktivitet, antal nye virksomheder, beskæftigelse og eksport i kommunens virksomheder. Rapporten indeholder endvidere relevante nøgletal for de lokale vækstvilkår med fokus på arbejdsmarked, pendling, uddannelse, erhvervsindkomster, virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremme, mv. Rapporten giver et solidt videngrundlag for at styrke og målrette den erhvervspolitiske indsats til gavn for lokal vækst- og erhvervsudvikling.

God læselyst.

INDHOLD

SAMMENFATNING	4
DEL I VÆKST OG ERHVERVSPRÆSTATIONER	6
1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET.....	7
2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE.....	11
3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER.....	19
4 EKSPORT	25
DEL II VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER	29
5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING	30
6 UDDANNELSE	36
7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER.....	40
8 BRUG AF ERHVERVSFREMME	43
9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?.....	46

SAMMENFATNING

Guldborgsund Kommune har siden 2012 oplevet et fald i værdiskabelsen i private brancher. Siden 2010 er den samlede værdiskabelse faldet med 5 pct. i kommunen. Tilbagegangen skyldes bl.a., at antallet af fuldtidsbeskæftigede personer er faldet i Guldborgsund Kommune. Det er særligt beskæftigelsen inden for lokalt orienterede erhverv, som fx detailhandel, som er gået tilbage.

Erhvervsstrukturen i Guldborgsund er kendetegnet ved mange små virksomheder inden for håndværk, detailhandel og bygge & anlæg. 82 pct. af virksomhederne i Guldborgsund Kommune har under ti ansatte, men de små virksomheder tegner sig kun for 51 pct. af den samlede private beskæftigelse. En række store virksomheder med 50+ ansatte tegner sig for 15 pct. af den samlede private beskæftigelse. Desuden er Guldborgsund Kommune kendetegnet ved at have en relativt høj andel af virksomheder med lav produktivitet og en lav andel af højproduktive virksomheder sammenlignet med regionen og hele landet.

I Guldborgsund Kommune skabes der flere nye virksomheder sammenlignet med gennemsnittet for Region Sjælland. Men overlevelsesraten blandt de nye virksomheder er relativt lavere i Guldborgsund Kommune. Til gengæld skaber de nye virksomheder samme antal nye job som den gennemsnitlige iværksætter i regionen. Der blev i alt etableret 1.248 nye virksomheder i perioden 2010-15. 47,5 pct. af disse eksisterede fortsat i 2017, hvor de tilsammen havde skabt, hvad der svarer til 630 fuldtidsjob.

De senere år har andelen af vækstvirksomheder i Guldborgsund Kommune været lavere end gennemsnittet for regionen og for hele landet. Det er særligt på andelen af virksomheder med høj vækst at Guldborgsund Kommune er bagefter.

Flere virksomheder kommer på eksportmarkedet i Guldborgsund Kommune. Siden 2010 er antallet af eksporterende virksomheder steget med 31 pct., og andelen af virksomheder med eksport har siden 2015 været

på niveau med regionsgennemsnittet. Det stigende antal virksomheder med eksport har betydet, at eksportværdien i perioden 2010-16 steg med 22 pct. I Region Sjælland steg værdien af eksporten i samme periode med 23 pct.

Guldborgsund Kommune har i 2017 oplevet en mindre, negativ befolkningstilvækst. Den negative befolkningstilvækst skyldes primært et negativt fødselsoverskud. Nettoindvandringen til Guldborgsund Kommune har været positiv siden 2010, og andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder var i 2017 2,3 pct. af den samlede fuldtidsbeskæftigelse. Størstedelen af arbejdspladserne i Guldborgsund Kommune er besat af folk, der bor i kommunen. Antallet af personer, der pendler ud af kommunen, er lidt højere end antallet, der pendler til Guldborgsund for at arbejde. Men begge niveauer er lave i forhold til regionsgennemsnittet.

69 pct. af de beskæftigede i Guldborgsund har en kompetencegivende uddannelse. Det er færre end regions- og landsgennemsnittet. I Guldborgsund Kommune er 45 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er under gennemsnittet for regionen (49 pct.). Det skyldes dels en lavere andel af lønmodtagere. Det lavere uddannelsesniveau i Guldborgsund afspejler sig også i en lavere gennemsnitlig erhvervsindkomst. Der har været en pæn fremgang i erhvervsindkomsten i Guldborgsund Kommune de seneste år. Den samlede vækst på 3 pct. skyldes dels en stigning i den gennemsnitlige erhvervsindkomst og dels, at antallet af personer med erhvervsindkomst er gået frem.

Virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremmetilbud i Guldborgsund Kommune ligger et stykke under gennemsnittet for virksomheder i hele Danmark.

VÆKST OG ERHVERVS- PRÆSTATIONER

1

VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

2

BESKÆFTIGELSE, VIRKSOMHEDER OG
ARBEJDSPLADSER

3

IVÆRKSÆTTERI OG
VÆKSTVIRKSOMHEDER

4

EKSPORT

1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

Værdiskabelsen inden for private brancher er faldet med 5 pct. i Guldborgsund Kommune fra 2010-16, og ligger under niveauet for regions- og landsplan. Tilbagegangen skyldes blandt andet tilbagegang i fuldtidsbeskæftigelsen.

I 2016 skabte virksomhederne i private brancher i Guldborgsund Kommune en samlet værdi svarende til 7,6 mia. kr.

Målt på andelen af hhv. lav- og højproduktive virksomheder ligger Guldborgsund Kommune under gennemsnittet for regionen og hele landet.

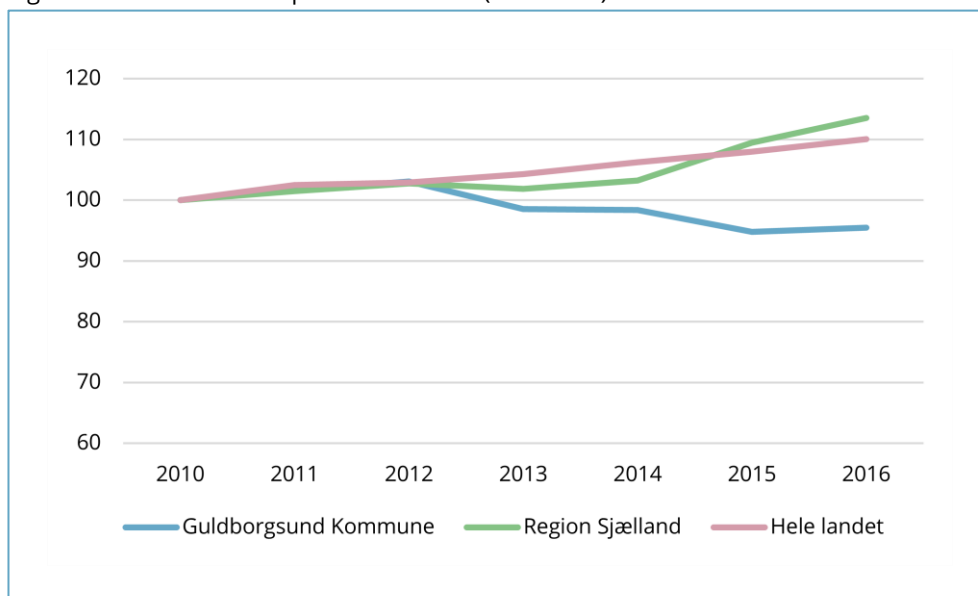
Den samlede værdiskabelse er faldet med **5%** siden 2010 i Guldborgsund Kommune.

14% af virksomhederne i Guldborgsund Kommune er højproduktive.

Værdiskabelse og produktivitet i den private sektor har stor betydning for Danmarks samlede velstandsudvikling. Værdiskabelsen er et udtryk for den samlede værdi, som bliver skabt af de personer, der arbejder i de lokale virksomheder.

Guldborgsund Kommune har oplevet en lille tilbagegang i den private sektors værdiskabelse. Det fremgår af figur 1.1, der viser udviklingen i værdiskabelsen i private brancher siden 2010 og frem til i dag for hhv. Guldborgsund Kommune, Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 1.1 Værdiskabelse i private brancher (2010=100)

Kilde: Sam-K/Line.

Særligt siden 2012 har der været en tilbagegang i værdiskabelsen i private brancher. I 2016 er den samlede værdiskabelse på 7,6 mia. kr. i kommunen og er således faldet med 5 pct. i forhold til 2010. Faldet i værdiskabelsen er primært et resultat af, at beskæftigelsen i Guldborgsund Kommune er gået tilbage i perioden.

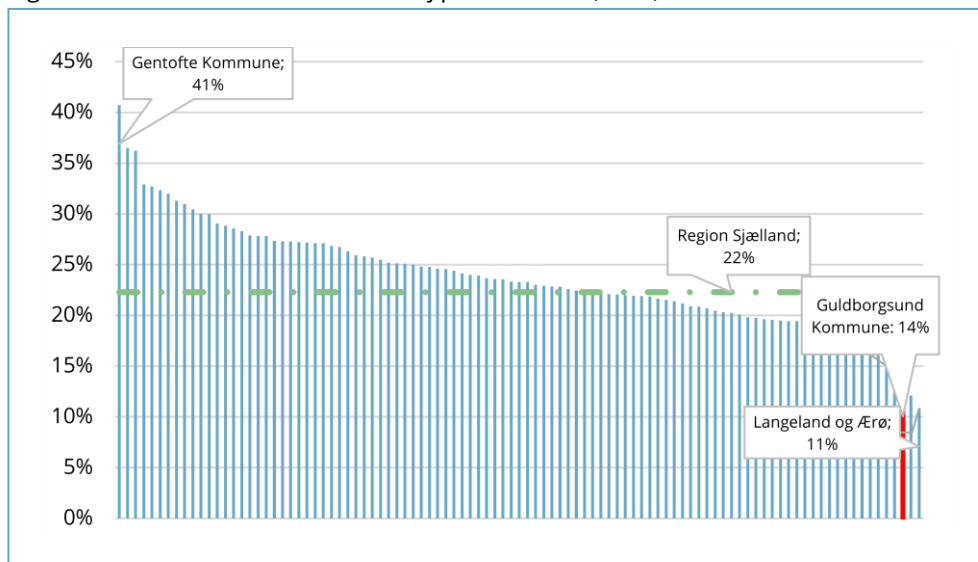
Til sammenligning har fremgangen på landsplan været knap 10 pct., mens Region Sjælland som helhed har oplevet en fremgang i værdiskabelsen i private brancher på 14 pct. i perioden 2010-16.

Værdiskabelse kan også opgøres på virksomhedsniveau. I det følgende ses der på andelen af virksomheder med hhv. høj og lav produktivitet.

Virksomheder med høj produktivitet er opgjort som virksomheder, der er blandt de 25 pct. mest produktive i deres branche. Virksomheder med lav produktivitet er virksomheder, der er blandt de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche. På landsplan vil der pr. definition altid være 25 pct. højproduktive virksomheder og 25 pct. lavproduktive virksomheder.

Figur 1.2 viser andelen af kommunens virksomheder, som er blandt de 25 pct. mest produktive inden for deres branche i Danmark målt som værdiskabelse pr. fuldtidsårsværk.

Figur 1.2 Andel virksomheder med høj produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har høj produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mest produktive i dens branche.

I Guldborgsund er 14 pct. af virksomhederne højproduktive. Det placerer Guldborgsund langt fra gennemsnittet for Region Sjælland, der er 24 pct. og for hele landet, hvor andelen pr. definition er 25 pct.

Private brancher omfatter alle sektorer eksklusiv offentlig administration, undervisning og sundhed. Udover private virksomheder omfatter det også offentlige virksomheder og non-profit-institutioner rettet mod husholdninger, som fx privatskoler, velgørende organisationer og fagforeninger.

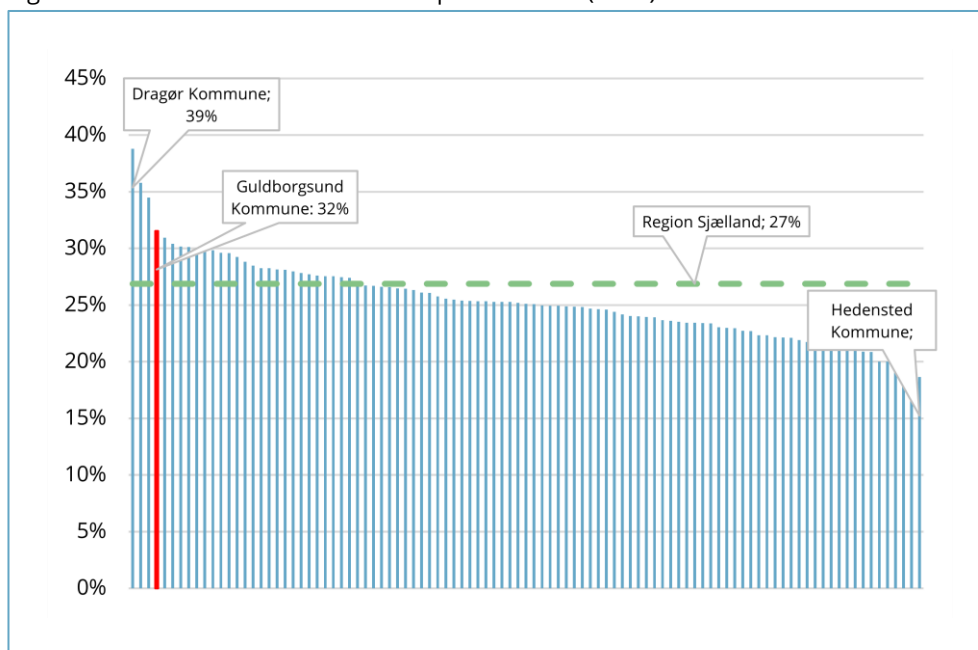
Private virksomheder omfatter alle virksomheder uafhængig af sektor, som efter arbejdsstedets branche og økonomiske virksomhedsform kan identificeres som en privat virksomhed. Private virksomheder omfatter også private nonprofit organisationer. Kun virksomheder med væsentlig økonomisk aktivitet er inkluderet. Det vil med andre ord sige, at private virksomheder er afgrænset til virksomheder, hvor der præsteres en arbejdsindsats svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk.

Værdiskabelsen måler den merværdi, som en virksomhed skaber, når den producerer. Den beregnes som forskellen i værdien af de varer og tjenesteydelser, som virksomheden bruger, og de varer og tjenesteydelser, som den producerer. For en given kommune er virksomhedernes værdiskabelse lagt ud på arbejdsstederne hjemhørende i kommunen. Hvor udviklingen i værdiskabelsen er vist, er værdiskabelsen renset for prisstigninger.

Et tilsvarende billede ses i figur 1.3, men med fokus på andelen af virksomheder med lav produktivitet. Kommunerne er rangeret efter andelen af virksomheder i kommunen, der har en produktivitet på niveau med de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche.

I figur 1.3 er det positivt at placere sig langt nede på listen med en lille andel af virksomheder med lav produktivitet.

Figur 1.3 Andel virksomheder med lav produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har lav produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mindst produktive i dens branche.

Målt på andelen af lavproduktive virksomheder ligger Guldborgsund langt fra lands- og regionsgennemsnittet med en andel på 32 pct.

Dragør Kommune er den kommune i Danmark der har den højeste andel lavproduktive virksomheder, mens Skanderborg er den kommune, der har den mindste andel af lavproduktive virksomheder.

2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE

I perioden 2010-17 er antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i Guldborgsund Kommune faldet med 8 pct. Tilbagegangen toppede i 2015 og har siden været svagt stigende.

Alle private brancher har i perioden 2010-17 oplevet et fald i antallet af fuldtidsbeskæftigede. Den private servicesektor, som er den største i kommunen, oplevede det mindste fald i antal fuldtidsansatte.

Efter en lang periode hvor antallet af private arbejdssteder har været faldende, steg virksomhedsbestanden en smule i 2017. 82 pct. af virksomhederne i Guldborgsund Kommune har under ti ansatte og disse virksomheder tegner sig for 51 pct. af den samlede private beskæftigelse.

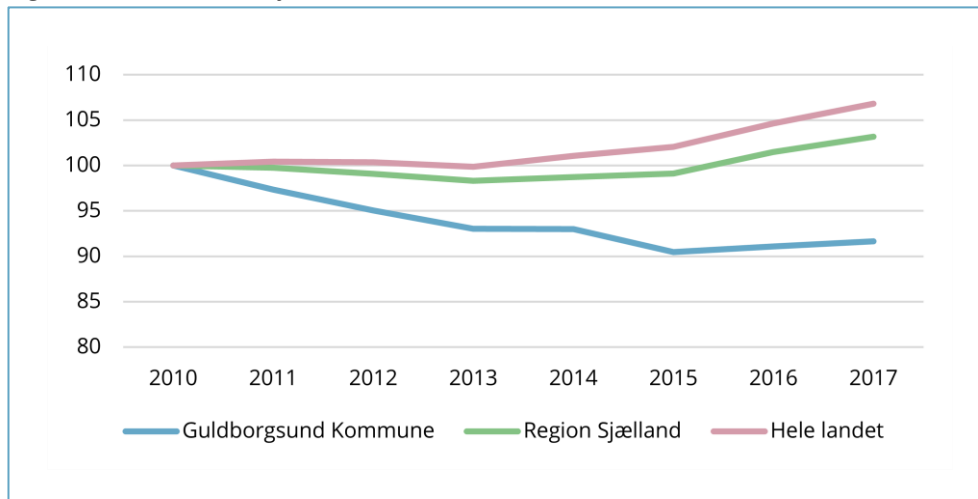
Beskæftigelsen er faldet med **8%** siden 2010.
Det er i høj grad handel og transport, der har trukket udviklingen.

Primære serviceerhverv tegner sig for **37%**
af den private beskæftigelse i
Guldborgsund Kommune.

Dette kapitel har fokus på udviklingen i antal beskæftigede og arbejdssteder og ser nærmere på, hvilke sektorer og brancher der går frem og tilbage.

Figur 2.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjob i private virksomheder som indekstal, hvor andelen af fuldtidsjob i 2010=100. Udviklingen i Guldborgsund Kommune sammenlignes med udviklingen i Region Sjælland og hele landet.

Figur 2.1 Private fuldtidsjob (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

De seneste syv år er beskæftigelsen i private virksomheder i Guldborgsund Kommune faldet med ca. 1.000 fuldtidsårsværk eller 8 pct. Faldet er primært drevet af udviklingen fra 2010-15. Siden 2015 har der været en mindre fremgang i fuldtidsbeskæftigelsen på 142 personer. I 2017 beskæftigede private virksomheder i Guldborgsund Kommune 10.965 fuldtidsbeskæftigede personer.

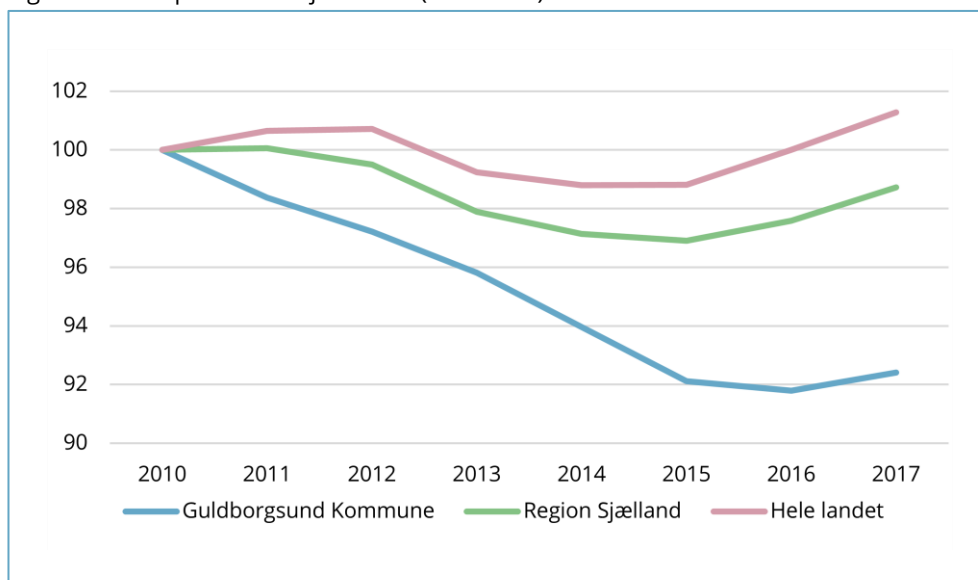
Modsat har Region Sjælland og hele landet oplevet en fremgang i fuldtidsbeskæftigede personer i private virksomheder på hhv. 3 pct. og 7 pct. i perioden 2010-17.

Fuldtidsjobs i private virksomheder måler aktiviteten i virksomhederne i form af antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. Antallet af fuldtidsjob er beregnet ved at omregne virksomhedernes indberettede betalte timer til fuldtidsstillinger. Omregningen bidrager til at skabe sammenlignelighed på tværs af virksomheder uafhængig af antallet af personer på hhv. hel- og deltid.

Fuldtidsjobs omtales i rapporten også som fuldtidsbeskæftigede personer, fuldtidsårsværk og årsværk.

Figur 2.2 viser udviklingen i antal virksomheder i Guldborgsund Kommune sammenlignet med Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 2.2 Antal private arbejdssteder (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Fra 2010-16 faldt antallet af private arbejdssteder i Guldborgsund med 8 pct. I 2017 vendte udviklingen, hvor der blev etableret 20 nye arbejdssteder i Guldborgsund Kommune.

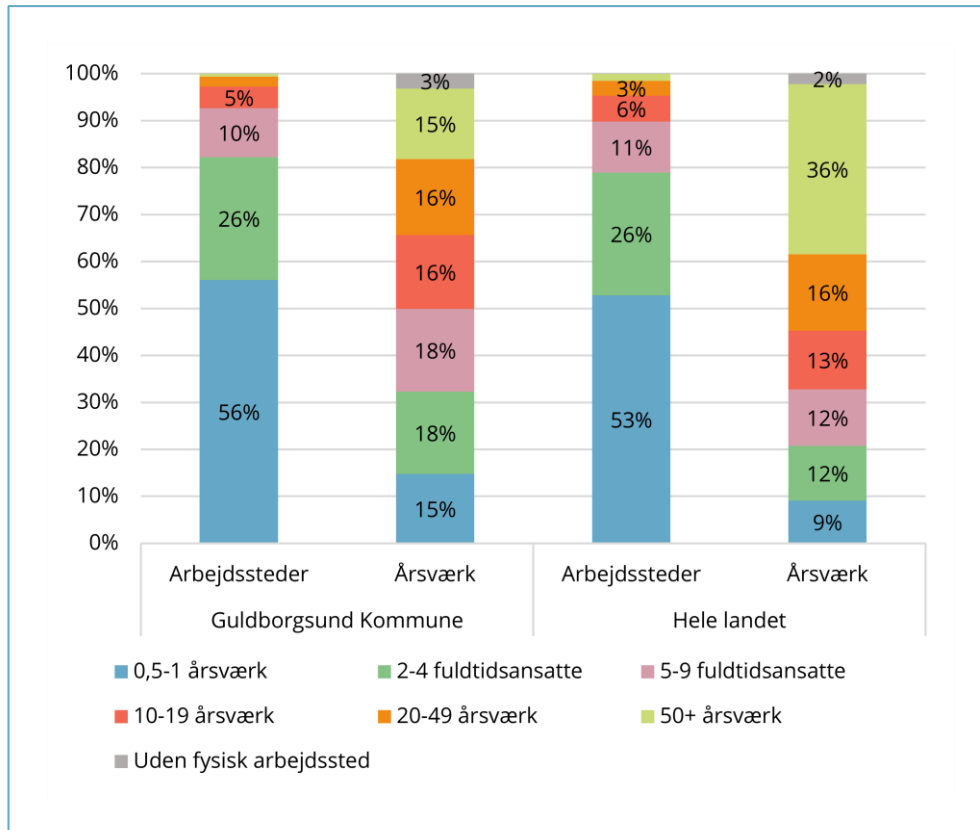
I 2017 var der knap 2.900 private arbejdssteder i Guldborgsund Kommune. Flest arbejdssteder var lokaliseret inden for branchegrupperne landbrug, skovbrug og fiskeri (18 pct.), bygge & anlæg (13 pct.) samt detailhandel (13 pct.).

Guldborgsund Kommune har oplevet en kraftigere tilbagegang i antallet af arbejdssteder sammenlignet med regionen og hele landet. Både i Region Sjælland og på landsplan har antallet af arbejdssteder været stigende efter 2015, men denne tendens ses i mindre grad hos Guldborgsund Kommune.

Figur 2.3 viser, hvordan den private beskæftigelse og private arbejdssteder i kommunen fordeler sig på størrelseskategorier i 2017 holdt op mod hele landet. Virksomhederne er inddelt i følgende størrelseskategorier: 0,5-1 årsværk, 2-9 årsværk, 10-19 årsværk, 20-49 årsværk samt 50 eller flere årsværk.

Figur 2.3 Private arbejdssteder og job fordelt på størrelseskategorier (2017)

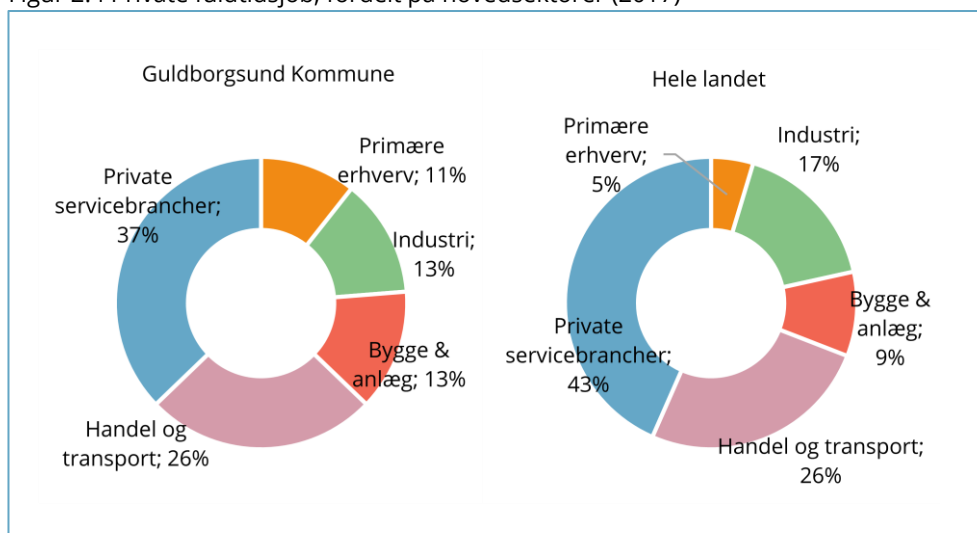
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

56 pct. af virksomhedsbestanden i Guldborgsund beskæftiger højest ét årsværk, men tegner sig samlet set for kun 15 pct. af alle fuldtidsjob i kommunen. Det ses endvidere, at 82 pct. af alle arbejdssteder i Guldborgsund Kommune beskæftiger under 10 årsværk. Virksomhederne med under 10 fuldtidsansatte står for en relativt større andel af den samlede beskæftigelse i Guldborgsund Kommune sammenlignet med hele landet.

På trods af at virksomhederne, som beskæftiger mere end 50 fuldtidsårsværk, udgør under 1 pct. i Guldborgsund, står de for 15 pct. af fuldtidsbeskæftigelsen i kommunen. På landsplan beskæftiger denne virksomhedsgruppe 36 pct. af alle private fuldtidsårsværk.

Figur 2.4 viser den private fuldtidsbeskæftigelse fordelt på hovedsektorer for Guldborgsund og hele landet.

Figur 2.4 Private fuldtidsjob, fordelt på hovedsektorer (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

Hovedparten af de beskæftigede personer i Guldborgsund arbejder inden for private servicebrancher. 37 pct. af de fuldtidsbeskæftigede personer i Guldborgsund er beskæftiget inden for denne branche, hvoraf hovedparten er inden for operationel service. På landsplan er 43 pct. beskæftiget inden for servicebrancherne.

Selvom industrien tegner sig for 17 pct. af arbejdsstederne på landsplan, beskæftiger virksomhederne inden for denne sektor kun 13 pct. af de fuldtidsbeskæftigede personer i kommunen. På landsplan står bygge & anlæg for 9 pct. af alle fuldtidsjob, mens branchen udgør 13 pct. i Guldborgsund Kommune. De primære erhverv udgør endvidere 11 pct. af de beskæftigede i Guldborgsund Kommune, hvor denne branche udgør 5 pct. af de beskæftigede på landsplan.

Tabel 2.1 uddyber tallene for de enkelte hovedsektorer mht. antal fuldtidsbeskæftigede og den procentuelle ændring heri siden 2010 for hhv. Guldborgsund Kommune, regionen og hele landet.

Tabel 2.1 Antal fuldtidsjob, fordelt på hovedsektorer og udvikling

Branche	Antal private fuldtidsjob i Guldborgsund Kommune i 2017	Udvikling 2010-17		
		Guldborgsund Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Servicebrancher	4.068	-2%	10%	12%
Handel og transport	2.803	-15%	-2%	3%
Bygge & anlæg	1.470	-3%	16%	13%
Industri	1.434	-9%	-6%	1%
Primære erhverv	1.163	-16%	-9%	-5%
I alt	10.965	-8%	3%	7%

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

Tabellen underbygger den generelt observerede tilbagegang i beskæftigelsen i Guldborgsund Kommune siden 2010. Ingen af Guldborgsunds hovedsektorer oplevede fremgang i antallet af fuldtidsjob i perioden 2010-17. Samlet er fuldtidsbeskæftigelsen gået 8 pct. tilbage.

De primære erhverv samt handel og transport stod for den største beskæftigelsesmæssige tilbagegang i Guldborgsund Kommune. Fra 2010-17 faldt antallet af fuldtidsjob i de primære erhverv med 16 pct., mens beskæftigelsen inden for handel og transport faldt med 15 pct. Fuldtidsbeskæftigelsen gik relativt mindre tilbage i de to sektorer på regions- og landsplan.

Region Sjælland oplevede en fremgang i privatbeskæftigelsen på 16 pct. i bygge & anlægsbranchen. Guldborgsund Kommune bidrog ikke til fremgangen for regionen som helhed. Derimod faldt antallet af fuldtidsjob inden for bygge & anlæg i perioden 2010-17 med 3 pct. i Guldborgsund Kommune. Inden for de private servicebrancher, som er den største sektor i Guldborgsund, faldt fuldtidsbeskæftigelsen fra 2010-17 med 2 pct. Fuldtidsbeskæftigelsen i de private serviceerhverv steg med hhv. 10 pct. og 12 pct. i Region Sjælland og på landsplan.

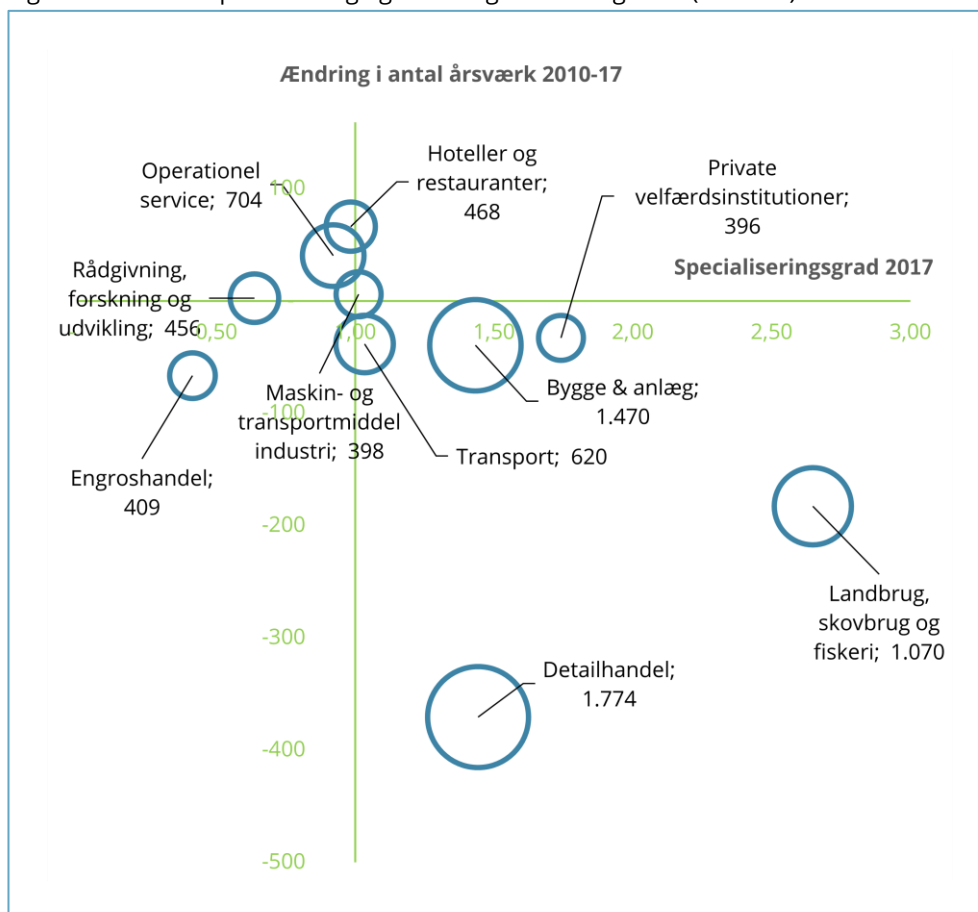
Med udgangspunkt i en mere detaljeret brancheklassifikation (Danmarks Statistiks 36-brancheklassifikation) giver figur 2.5 et overblik over den branchemæssige specialisering i Guldborgsund, udviklingen i specialiseringen samt beskæftigelsen i de største brancher i kommunen.

Placeringen langs den vandrette akse viser branchernes specialisering i Guldborgsund i 2017. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af den samlede private beskæftigelse i kommunen er større end i resten af landet. Brancher *til højre* i figuren er således brancher, der fylder meget i Guldborgsund i forhold til resten af landet. Brancher *til venstre* fylder omvendt mindre i Guldborgsund end i resten af landet.

Herudover viser figuren også *udviklingen* i beskæftigelsen. Brancher i *den øverste halvdel* af figuren er brancher, hvor beskæftigelsen i Guldborgsund er øget, mens brancher i *den nederste halvdel* af figuren omvendt er brancher, der har oplevet faldende beskæftigelse i perioden 2010-17.

Endelig illustrerer cirklernes størrelse det samlede antal fuldtidsbeskæftigede inden for den pågældende branche i 2017. Den største enkeltbranche er således detailhandel. I figuren er antal fuldtidsbeskæftigede i 2017 angivet efter branchens navn.

Figur 2.5 Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Kun brancherne med flest virksomheder i 2017 er vist i figuren. I bilaget sidst i rapporten er specialiseringsgrad, ændring i specialiseringsgrad samt antal årsværk i 2017 vist for alle brancher. Grundet diskretionshensyn er det for enkelte delbrancher ikke muligt at få tal fra 2017. Derfor er der taget udgangspunkt i senest tilgængelige år.

Figuren viser, at Guldborgsund er specialiseret inden for landbrug, skovbrug og fiskeri med en specialiseringsgrad på 2,6. Hertil er Guldborgsund specialiseret inden for private velfærdsinstitutioner, bygge & anlæg samt detailhandel.

Ingen af de største brancher illustreret i figur 2.5 har oplevet nogen beskæftigelsesmæssig fremgang. Detailhandel samt landbrug, skovbrug og fiskeri er de brancher, der har oplevet størst tilbagegang i beskæftigelsen i perioden 2010-17.

3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER

De senere år er etableringsraten steget betydeligt i Guldborgsund Kommune. I 2017 er etableringsraten på niveau med regionen og hele landet.

I Guldborgsund Kommune er den aktuelle overlevelsesrate imidlertid markant lavere end regions- og landsgennemsnittet. Til gengæld skaber de nye iværksættervirksomheder lidt flere nye arbejdspladser sammenlignet med regionsgennemsnittet.

Andelen af vækstvirksomheder har de senere år været faldende i Guldborgsund, og ligger under niveauet for regionen. Det er særligt på andelen af virksomheder med høj vækst, at Guldborgsund Kommune er bagefter.

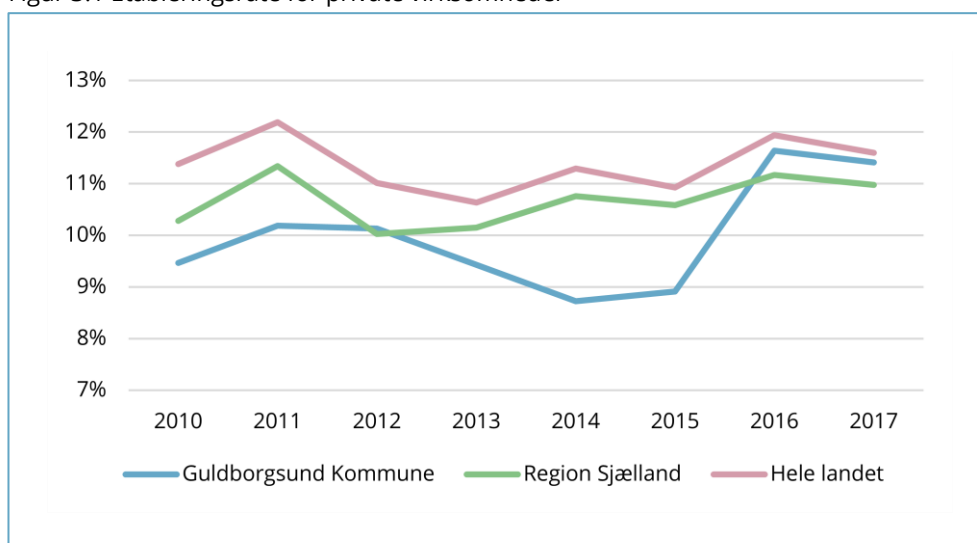
260 nye virksomheder blev etableret i 2017.

I Guldborgsund Kommune er **4,9%** af kommunens virksomheder vækstvirksomheder.

Nye iværksættervirksomheder har stor økonomisk betydning både lokalt og på landsplan. Nye virksomheder er med til at skabe fornyelse og dynamik i erhvervslivet. De skærper konkurrencen, skaber nye job og bidrager til at sikre fornyelse i det erhvervsøkonomiske fundament i Guldborgsund Kommune.

Figur 3.1 viser udviklingen i etableringsraten inden for markedsmæssige erhverv i hhv. Guldborgsund Kommune, Region Sjælland og hele landet. Etableringsraten måles som andel nystartede virksomheder (op til tre år gamle), opgjort som andel af den samlede virksomhedsbestand.

Figur 3.1 Etableringsrate for private virksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

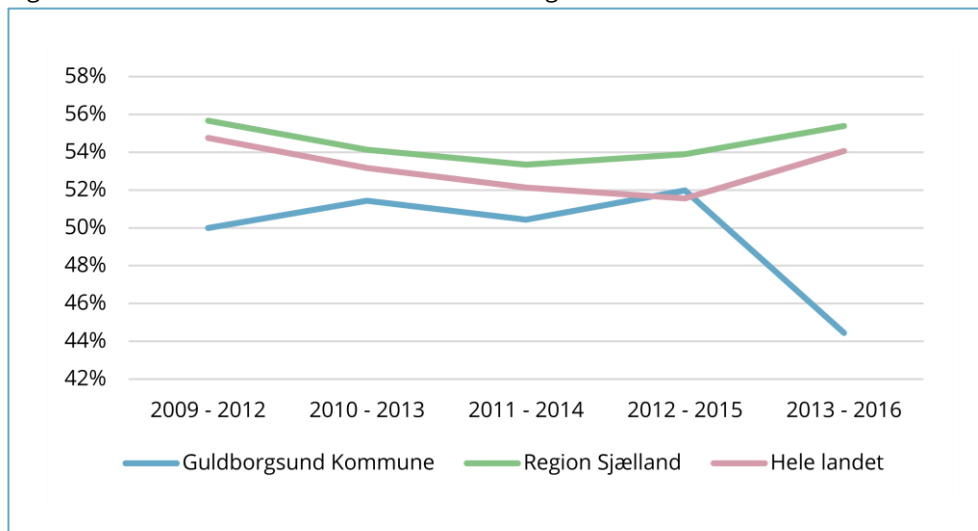
Note: Etableringsraten er defineret som antal nye virksomheder inden for markedsmæssige erhverv i pct. af eksisterende virksomheder.

Etableringsraten er steget relativt mere i Guldborgsund end hele landet siden 2010. Forskellen i etableringsraten mellem Guldborgsund og regionen samt hele landet var derfor mindre i 2017 sammenlignet med 2010. I 2017 var etableringsraten i Guldborgsund Kommune 11,4 pct. mens etableringsraten i regionen og på landsplan hhv. var 11,0 pct. og 11,6 pct.

I 2017 blev der etableret 260 nye virksomheder i Guldborgsund Kommune. Der blev etableret flest virksomheder inden for handel, bygge & anlæg samt operationel service. I forhold til Guldborgsunds eksisterende erhvervsstruktur, blev der i 2017 etableret relativt flere virksomheder inden for vidensservice og operationel service, herunder bl.a. rejsebu-reauer og rengøring.

I figur 3.2. sammenlignes overlevelseshraten i Guldborgsund Kommune med regionen og hele landet. Overlevelseshraten er et udtryk for andelen af nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.2 Overlevelseshraten tre år efter etablering

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Overlevelseshraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Overlevelseshraten i Guldborgsund Kommune ligger generelt under niveauet for Region Sjælland og hele landet. Overlevelseshraten for de virksomheder, som blev etableret i 2013 i Guldborgsund Kommune, er væsentligt lavere sammenlignet med regions- og landsniveauet.

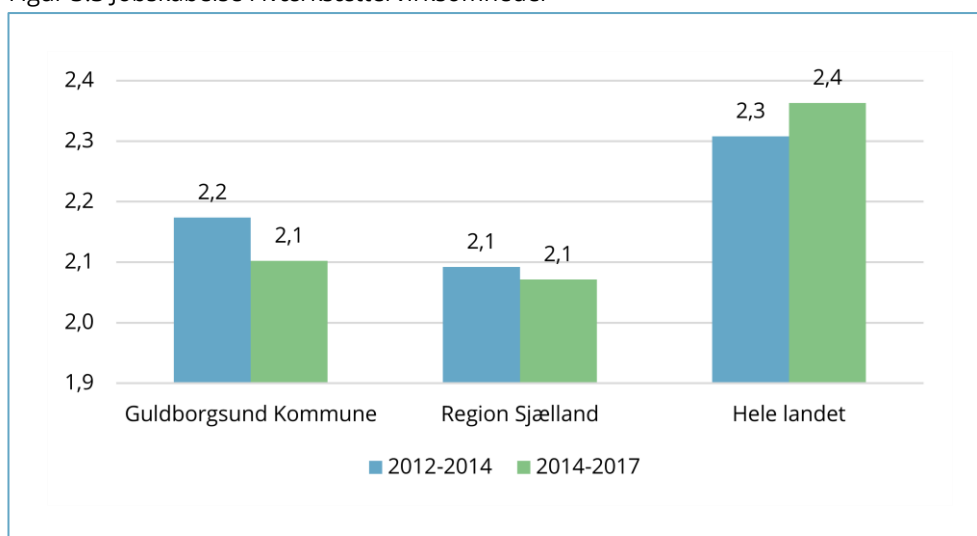
44 pct. af de virksomheder, som blev etableret i Guldborgsund Kommune i 2013, var aktive og i drift i den efterfølgende treårige periode 2013-16. Overlevelseshraten er dermed faldet markant fra 2012, hvor 52 pct. af de virksomheder, som blev etableret i Guldborgsund, var aktive i den efterfølgende treårige periode.

For Region Sjælland og hele landet har der været en generel tendens til, at overlevelseshraten har været stigende fra midten af perioden. I modsætning hertil er den aktuelle overlevelseshrate i Guldborgsund Kommune lavere end overlevelseshraten for virksomheder, som blev etableret umiddelbart efter finanskrisen (2009-12).

Figur 3.3 illustrerer udviklingen i det gennemsnitlige antal fuldtidsjob skabt pr. iværksættervirksomhed.

Jobskabelsen i iværksættervirksomheder vises som et gennemsnit for perioden 2012-14 samt 2015-17, og Guldborgsund Kommune sammenlignes med regionen og hele landet.

Figur 3.3 Jobskabelse i iværksættervirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

Note: Iværksættervirksomheder er virksomheder, som er under 3 år gamle på opgørelsetidspunktet.

Iværksættervirksomhederne i Guldborgsund har et stabilt niveau af skabte private fuldtidsjob. I perioden 2014-17 skabte iværksættervirksomheder i gennemsnit 2,1 fuldtidsårsværk, hvilket er en anelse lavere for perioden 2012-14, hvor der gennemsnitligt blev skabt 2,2 fuldtidsårsværk.

Iværksættervirksomhederne i Guldborgsund skaber dog fortsat lidt færre private fuldtidsjob de første tre år af deres levetid sammenlignet med regionsgennemsnittet. På landsplan skaber en iværksættervirksomhed i gennemsnit 2,4 fuldtidsjob i løbet af de første tre leveår.

Nye virksomheder. Reelt aktive virksomheder defineres som virksomheder, der i tællingsåret udbetalte løn svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk eller opnåede en omsætning svarende til et halvt årsværk i virksomhedens hovedbranche. For virksomheder, der starter i løbet af tællingsåret, er barren det halve, svarende til et kvart fuldtidsårsværk.

Iværksættervirksomheder. En iværksættervirksomhed defineres som en ny virksomhed, der er op til tre år gammel.

Etableringsraten er antal nye virksomheder inden for markedsfølsomme erhverv i pct. af den eksisterende virksomhedsbestand i kommunen.

Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Vækstvirksomheder

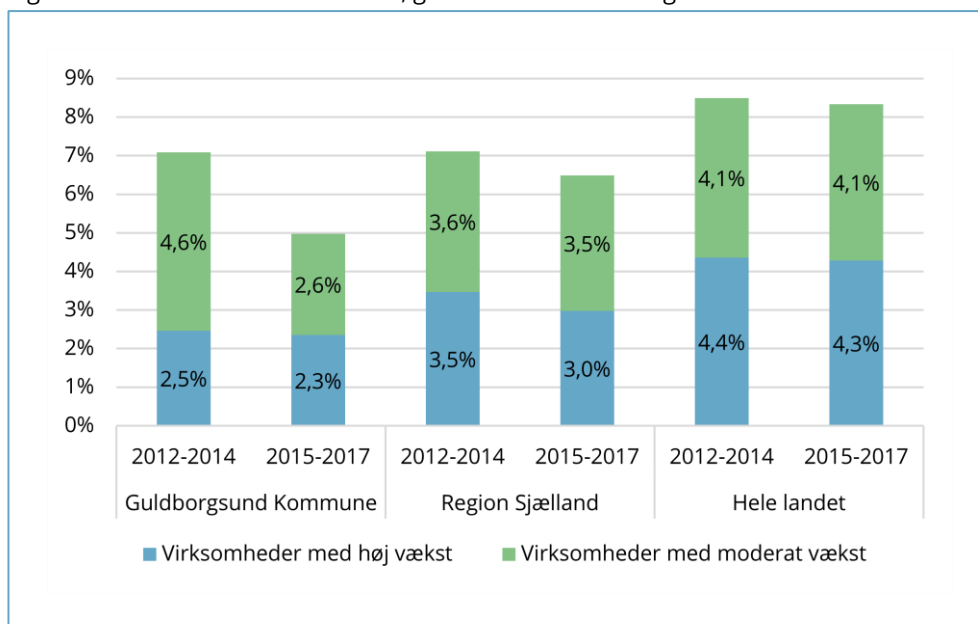
Vækstlaget i erhvervslivet, som både dækker over iværksættere og mere etablerede vækstvirksomheder med betydelig vækst, spiller en central rolle for den erhvervsøkonomiske udvikling i kommunen.

Vi definerer vækstlaget som virksomheder med høj og moderat vækst. Højvækst virksomheder er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på over 20 pct. i de seneste tre år og en absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Virksomheder med moderat vækst er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Figur 3.4 viser andelen af virksomheder med hhv. moderat og høj vækst i forhold til den samlede virksomhedsbestand i Guldborgsund Kommune. Andelen af vækstvirksomheder er opgjort for perioderne 2012-14 og 2015-17 og Guldborgsund Kommune sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 3.4 Andel vækstvirksomheder, gennemsnit 2012-14 og 2015-17

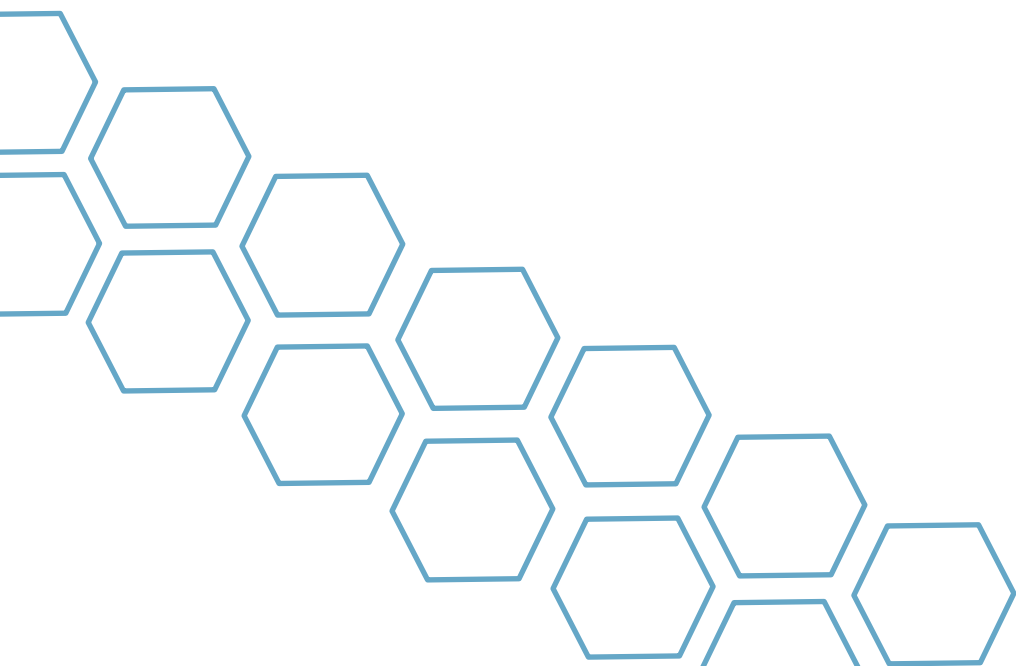

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Virksomheder med høj vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætningen på over 20 pct. i de tre seneste år og absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt. Virksomheder med moderat vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. pr. år de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Andelen af vækstvirksomheder er faldet i Guldborgsund Kommune. Samlet er vækstlaget faldet fra at udgøre 7,1 pct. i 2014 til 4,9 pct. i 2017. Det er særligt andelen af virksomheder med moderat vækst, der er gået tilbage.

Andelen af vækstvirksomheder i Guldborgsund var i 2014-17 lavere end regions- og landsgennemsnittet. Det er særligt på andelen af højvækstvirksomheder, at Guldborgsund Kommune er bagefter. På landsplan havde 4,3 pct. af virksomhederne en høj vækst, mens det i Guldborgsund kun var 2,3 pct. af virksomhederne. Niveauet af højt vækstvirksomheder er generelt faldet for Guldborgsund, regionen og landet.

4 EKSPORT

Siden 2010 er der kommet flere virksomheder på eksportmarkedet i Guldborgsund Kommune. I 2017 eksporterede 8,5 pct. af virksomhederne i Guldborgsund, hvilket er under landsgennemsnittet (14 pct.), men på niveau med regionen.

Eksportværdien udgjorde i 2016 26,5 pct. af den samlede produktionsværdi skabt af arbejdsstederne i Guldborgsund.

Siden 2010 er eksportværdien steget med 22 pct. i Guldborgsund, mens den for hele landet er steget med 28 pct.

257

eksportvirksomheder havde hovedsæde i Guldborgsund Kommune i 2017.

4,4 mia. kr.

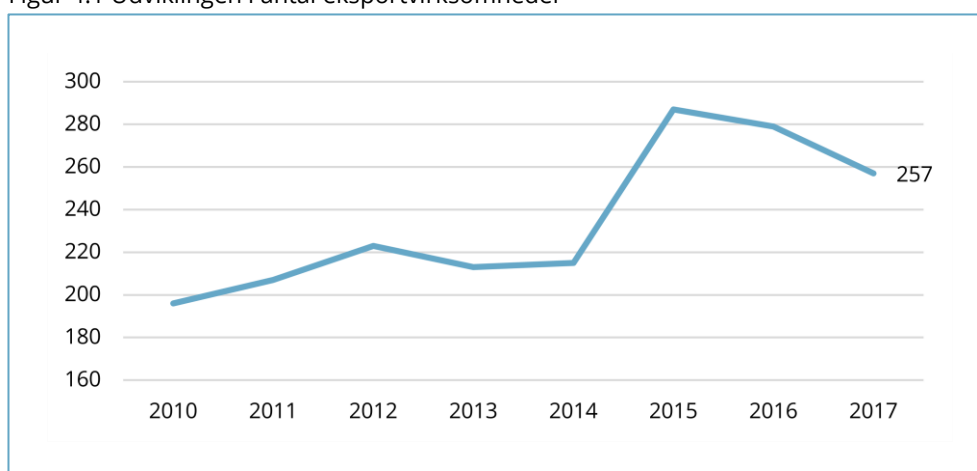
blev genereret i eksportværdi fra arbejdssteder i kommunen i 2016.

For en lille økonomi som den danske spiller eksport en afgørende rolle for vækst og beskæftigelse. Mange danske virksomheder er specialiserede nichevirksomheder og underleverandører, som er afhængige af at kunne afsætte produkter og ydelser på et internationalt marked.

I 2017 havde 14 pct. af de danske virksomheder eksport til udlandet. I Region Sjælland var andelen af eksporterende virksomheder 9,4 pct.

Generelt har andelen af eksporterende virksomheder været stigende i Danmark. Figur 4.1 viser udviklingen i antal virksomheder med eksport i Guldborgsund Kommune fra 2010 til 2017.

Figur 4.1 Udviklingen i antal eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Guldborgsund Kommune steg antallet af eksportvirksomheder med ca. 31 pct. fra 2010-17. I 2017 havde i alt 257 virksomheder med hovedsæde i kommunen eksport.

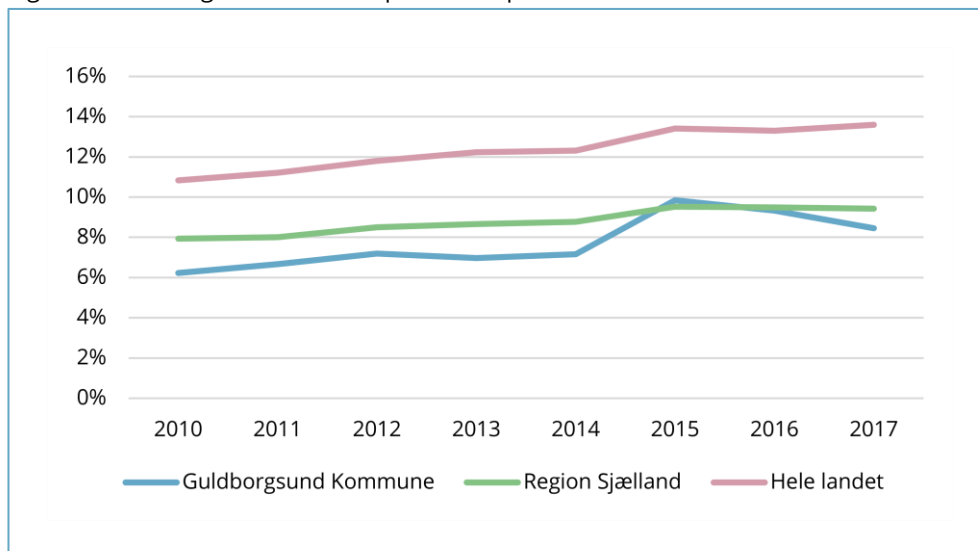
Eksportvirksomheder er private virksomheder med positiv eksport inden for markeds-mæssige erhverv. Antallet af virksomheder med eksport opgøres på baggrund af virksomhedernes hovedsæde (CVR-nummer).

Eksportværdien er virksomhedernes samlede værdi af de varer og services, som de eksporterer til udlandet. Eksportværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort ved, at det enkelte arbejdssted tildeles en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Produktionsværdien er værdien af den samlede produktion af varer og tjenesteydelser, der er produceret i løbet af et år. Produktionsværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort med udgangspunkt i arbejdsstedets andel af den samlede beskæftigelse i virksomheden.

Figur 4.2 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport for perioden 2010-17. Udviklingen i Guldborgsund Kommune er sammenholdt med regionen og hele landet.

Figur 4.2 Udviklingen i andelen af private eksportvirksomheder

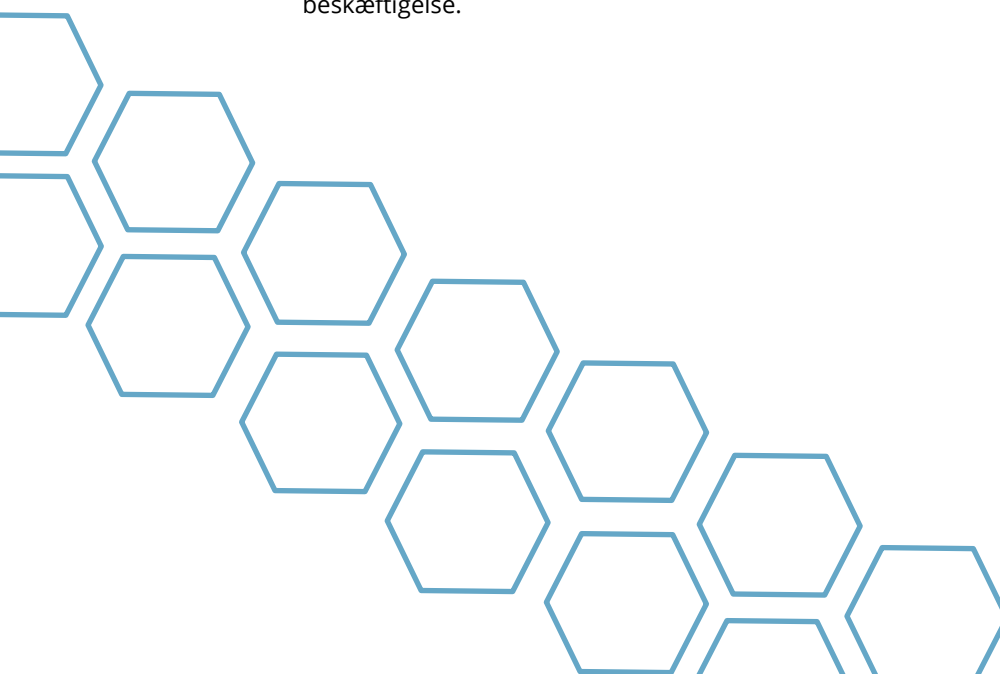

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Andelen af eksporterende virksomheder i Guldborgsund Kommune er på niveau med Region Sjælland, men noget lavere end hele landet. En del af forklaringen er, at der er en overvægt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv som bygge & anlæg og detailhandel blandt virksomheder, der har hovedsæde i Guldborgsund Kommune.

Andelen af eksportaktive virksomheder i Guldborgsund Kommune har været svagt stigende i perioden, ligesom andelen har været stigende i både Region Sjælland og på landsplan. Andelen af virksomheder med eksport i Guldborgsund Kommune er steget fra 6,2 pct. i 2010 til 8,5 pct. i 2017. På landsplan er andelen gået frem fra 10,8 pct. i 2010 til 13,6 pct. i 2017.

En anden måde at belyse eksportens betydning er at se på private virksomheders samlede eksportværdi opgjort på arbejdssteder. I denne opgørelse tilskrives de enkelte afdelinger en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Tabel 4.1 viser den samlede eksportværdi i 2016, samt eksportværdiens andel af produktionsværdien og vækst i eksportværdien for perioden 2010-16. Alle tal er opgjort på arbejdssteder. Guldborgsund Kommune sammenlignes i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 4.1 Eksportværdien og dens andel af produktionsværdien i private brancher

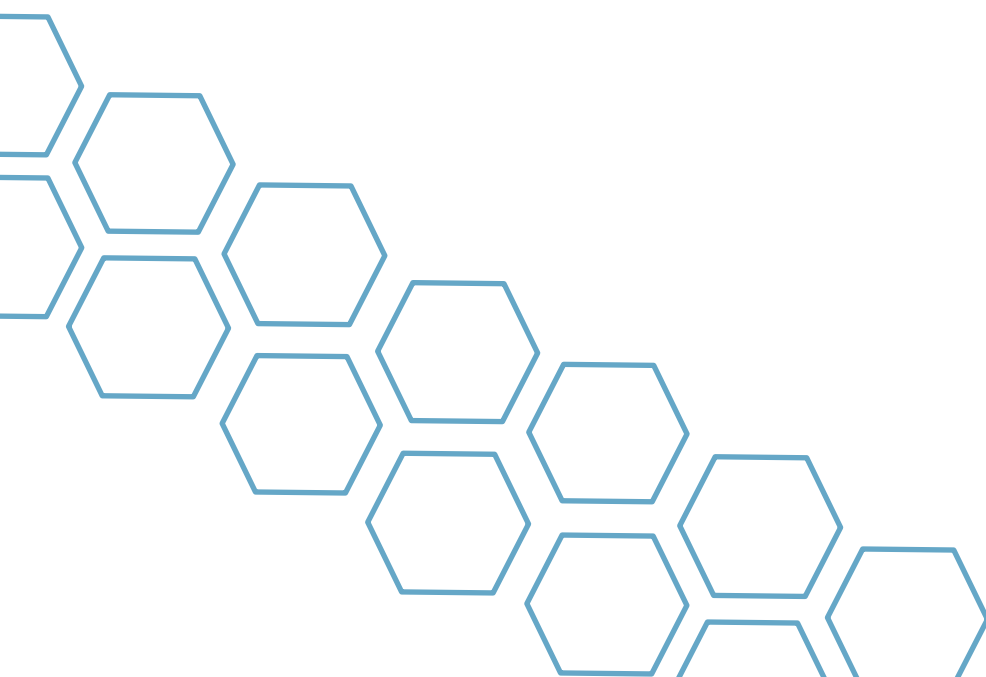
	Guldborgsund Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Eksportværdi 2016 (mia. kr.)	4,4	84,6	1.067,0
Andel af samlet pro- duktionsværdi 2016	26,5%	30,5%	35,3%
Vækst i eksportværdi 2010-16	22,0%	23,0%	27,5%

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 genererede virksomhederne i Guldborgsund Kommune en samlet eksportværdi svarende til 4,4 mia. kr. Det svarer til, at 26,5 pct. af den samlede værdi, som blev skabt af virksomhederne i kommunen i 2016, gik til eksport.

Til sammenligning udgjorde værdien af eksporten i regionen og på landsplan hhv. 30,5 og 35,3 pct. af den samlede produktionsværdi.

Den samlede eksportværdi i Guldborgsund Kommune har været stigende med 22,0 pct. i perioden 2010-16, mens der har været en fremgang i eksportværdien på 23,0 pct. og 27,5 pct. i hhv. Region Sjælland og hele landet.

VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER

5

**ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING
OG PENDLING**

6

UDDANNELSE

7

**SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG
ERHVERVSINDKOMSTER**

8

BRUG AF ERHVERVSFREMME

9

HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING

Guldborgsund Kommune oplevede i 2015 og 2016 en pæn befolkningstilvækst. Denne tendens vendte i 2017, hvor befolkningstallet faldt med 38 personer. Faldet i befolkningstallet skyldes hovedsageligt et negativt fødselsoverskud.

Der har de senere år været fremgang i andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder. I 2017 var 2,3 pct. af de beskæftigede i Guldborgsund udlændinge. Det er 2 procentpoint færre end på landsplan.

Størstedelen af arbejdspladserne i Guldborgsund Kommune er besat af folk, der bor i kommunen (81 pct.). Antallet af personer, der pendler ud af kommunen for at arbejde, steg 7,2 pct. fra 2010-16.

Befolkningstallet er faldet med **38** personer i Guldborgsund Kommune det seneste år.

Boligpriserne steg **26%** i perioden 2014-17 i Guldborgsund Kommune.

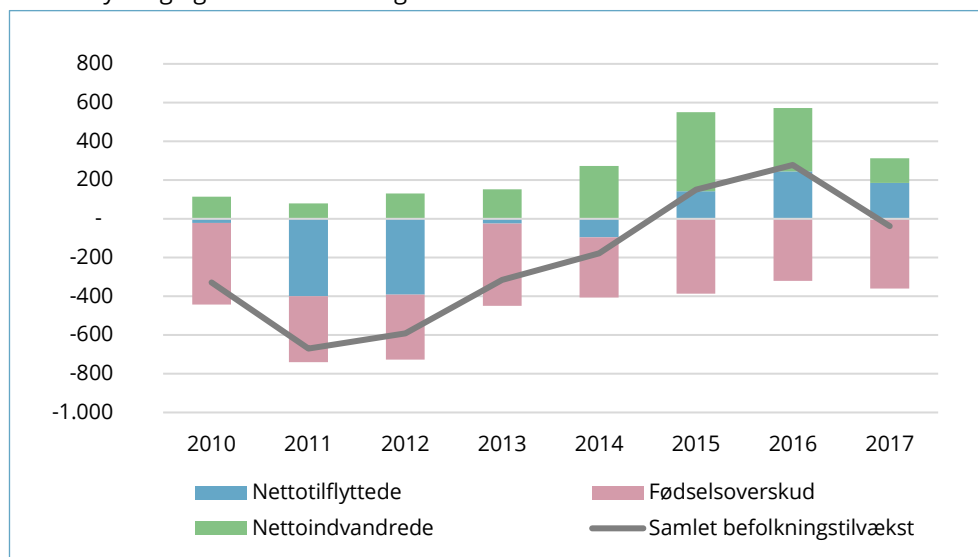
Den demografiske udvikling i Danmark har for mange kommuner medført udfordringer. Særligt kommuner uden for de større byer oplever, at der kommer flere ældre og færre erhvervsaktive.¹ Ændringer i, hvordan befolkningen flytter i Danmark, har desuden præget mange kommuner og bidraget til, at de demografiske udfordringer er blevet flere.²

Befolkningsvæksten i Guldborgsund Kommune er bestemt af tre faktorer:

- **Nettotilflytning:** Antallet af personer, der flytter til kommunen, i forhold til hvor mange, der vælger at fraflytte.
- **Fødselsoverskud:** Antallet af fødsler i kommunen i forhold til antallet af dødsfald.
- **Nettoindvandring:** Antallet af personer fra udlandet, der vælger at bosætte sig i Guldborgsund Kommune, i forhold til antallet af personer, der flytter til udlandet fra kommunen.

Figur 5.1 viser udviklingen i befolkningstallet i Guldborgsund fordelt på de tre faktorer i perioden 2010-17.

Figur 5.1. Befolkningstilvækst i Guldborgsund Kommune fordelt på fødselsoverskud, nettotilflytning og nettoindvandring

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tal for befolkningstilvækst er korrigeret af Danmarks Statistik. Det betyder, at tallene for befolkningsvækst i nogle år kan afvige fra summen af nettotilflytning, fødselsoverskud og nettoindvandring.

¹ De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at aldersgennemsnittet er steget mest i landdistrikterne de seneste ti år (DST, 2018: "Aldersgennemsnittet stiger mest i landdistrikterne").

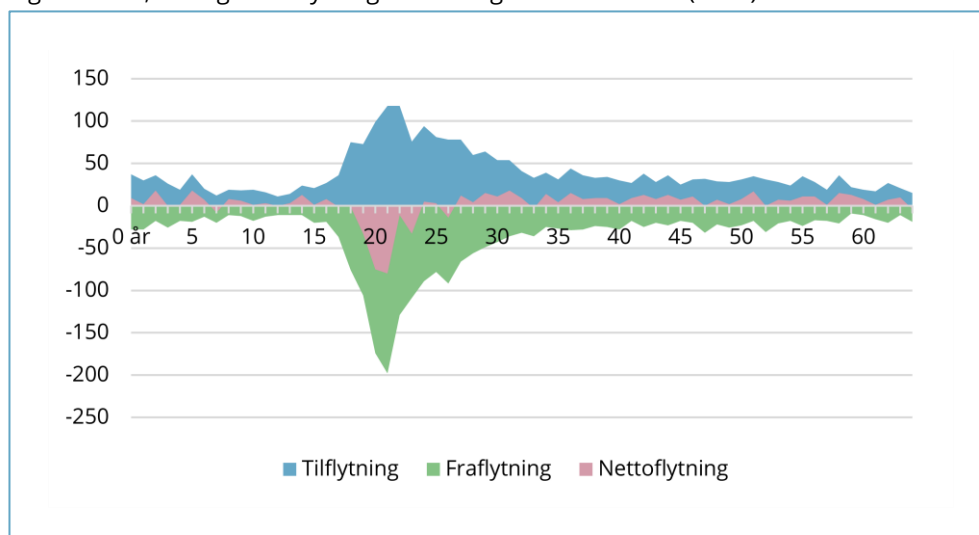
² KL (2014): "Danmark i forandring".

I perioden 2010-17 har der generelt været et faldende befolkningstal i kommunen, dog med undtagelse af 2015-16, hvor et højere niveau af nettoindvandring og positiv nettotilflytning bidrog til en årlig stigning på omkring 200 personer. Samlet for perioden har faldet i befolkningen været på knap 1.700 personer, hvilket særligt skyldes et stabilt niveau af fødselsunderskud på 350-450 årligt.

Tendensen i nettotilflytningen er vendt de senere år. I perioden 2011-14 var der en nettofraflytning, men fra 2015 til 2017 var nettotilflytningen på ca. 150-250 personer årligt, jf. figur 5.1.

De samlede tal for nettotilflytning i figur 5.1 kan dække over en forskydning i indbyggernes alderssammensætning. Figur 5.2 viser antallet af til-, fra- og nettotilflytninger i forhold til borgernes alder i Guldborgsund Kommune i 2017. Det grønne areal viser antallet af fraflyttere pr. aldersgruppe, mens det blå areal viser antallet af tilflyttere. Det lyserøde areal viser forskellen mellem til- eller fraflytning, altså den samlede nettotilflytning.

Figur 5.2 Til-, fra- og nettotilflytning i Guldborgsund Kommune (2017)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Figuren er vist for befolkningen i alderen 0-64 år. Kun få flytninger er registeret blandt borgere over 64 år.

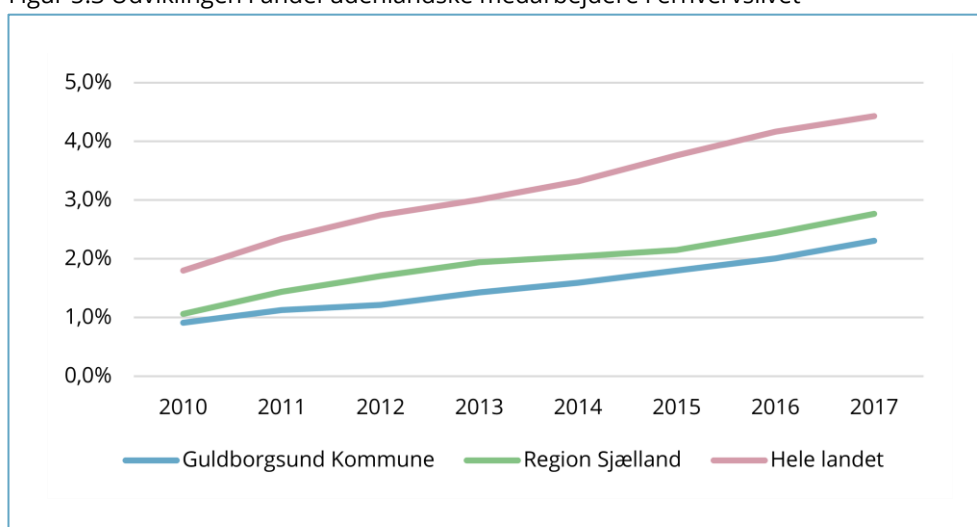
Det lyserøde areal i figur 5.2 ovenfor illustrerer, at både til- og fraflytningen i 2017 var mest markant blandt unge mellem 19-26 år. De fleste i denne aldersgruppe fraflyttede. Nettofraflytningen skal ses i lyset af, at de uddannelsesparate unge søger mod de større byer for at komme tættere på de større uddannelsesinstitutioner.

For samtlige øvrige aldersgrupper var der tale om en mindre nettotilflytning eller et stabilt niveau i 2017.

Region Sjælland har generelt oplevet en stigning i antallet af ældre borgere, og gennemsnitsalderen er bl.a. deraf steget i Guldborgsund Kommune. Kommunen har en stor andel ældre, og en markant højere gennemsnitsalder end både Region Sjælland og hele landet. Gennemsnitsalderen i kommunen er steget siden 2010 med 1,6 år, til 45,8 år i 2017. Til sammenligning var stigningen i gennemsnitsalder 1,8 og 1,2 år for hhv. Region Sjælland og landet.

Som det fremgik af figur 5.1, har Guldborgsund Kommune siden 2010 oplevet en netto-indvandring af personer fra udlandet. Hvis indvandrerne fra udlandet får arbejde i Guldborgsund Kommune, kan det medvirke til at afhjælpe virksomhedernes stigende rekrutteringsproblemer.³ Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i private virksomheder.

Figur 5.3 Udviklingen i andel udenlandske medarbejdere i erhvervslivet

Kilde: Jobindsats.dk og særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Antal fuldtidsbeskæftigede udenlandske statsborgere omfatter personer fra EU-lande, 3. verdenslande, samt udstationerede.

Et stigende antal udlændinge får arbejde i Guldborgsund Kommune. Andelen af udenlandsk arbejdskraft i erhvervslivet steg fra 0,9 pct. i 2010 til 2,3 pct. i 2017. Ændringen dækker over en stigning på 144 fuldtidspersoner med udenlandsk statsborgerskab, som opnåede beskæftigelse i virksomheder hjemmørende i Guldborgsund Kommune.

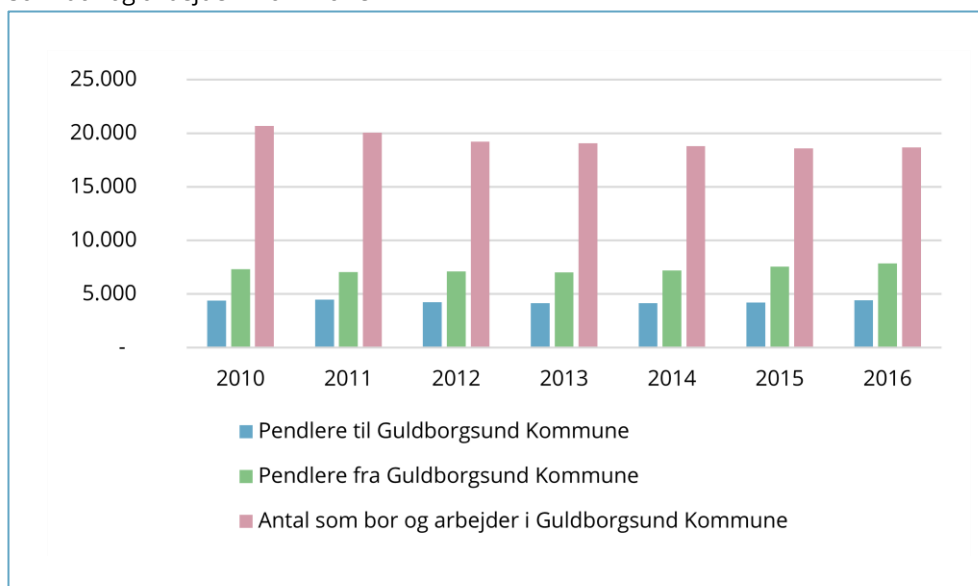
Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet i Guldborgsund ligger generelt under regionsgennemsnittet, som igen ligger 1-2 procentpoint under landsgennemsnittet. Forskellen i andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet mellem Region Sjæl-

³ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2018): "Rekrutteringspublikation, forår 2018".

land og hele landet har været stigende siden 2013. På landsplan havde 4,4 pct. af medarbejderne i erhvervslivet udenlandsk statsborgerskab i 2017. Til sammenligning var andelen i Region Sjælland 2,8 pct.

I 2016 havde godt 23.000 personer arbejdsplads i Guldborgsund Kommune. Af disse pendlede 4.417 personer fra andre kommuner, svarende til 19 pct. Nedenfor i figur 5.4 vises udviklingen i antal pendlere samt antallet af personer, som bor og arbejder i Guldborgsund Kommune for perioden 2010-16.

Figur 5.4 Antal beskæftigede, der pendler til/fra kommunen samt antal beskæftigede som bor og arbejder i kommunen

Kilde: Statistikbanken.

Antallet af personer, som bor og arbejder i Guldborgsund Kommune, er faldet med næsten 10 pct. fra 20.682 personer i 2010 til 18.658 personer i 2016. Dette antal udgør knap 81 pct. af det samlede antal arbejdspladser i Guldborgsund Kommune.

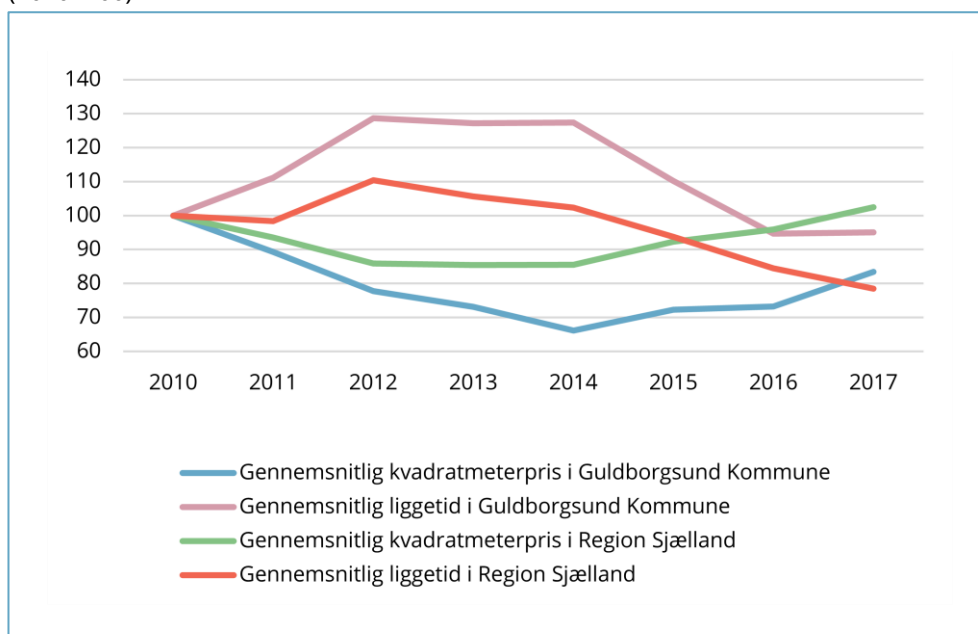
Antallet af personer som pendler ud af Guldborgsund Kommune for at arbejde er steget med 7,2 pct. i perioden fra 2010-16. Det svarer til en stigning på godt 528 personer som hver dag pendler ud af kommunen. Til sammenligning er der kun sket en stigning på 0,7 pct. i indpendling, svarende til 29 personer. Både ind- og udpendlingen er relativt lav ift. de øvrige kommuner i Region Sjælland, hvilket bl.a. skal ses i lyset af Guldborgsund Kommunes geografiske størrelse – kommunen er regionens største.

Den største andel af indpendlerne er beskæftigede inden for offentlig administration, undervisning og sundhed. Denne branche udgør 46 pct. af alle indpendlere. Halvdelen af indpendlerne kommer fra Lolland og Vordingborg Kommuner. Disse kommuner udgør også knap halvdelen af udpendlingen, mens knap 10 pct. pendler til København for at arbejde.

Antallet, der pendler til og fra Guldborgsund, er bl.a. bestemt af antallet af flytninger. En vigtig faktor for valg af bolig er muligheden for at få et job inden for en rimelig afstand til hjemmet samt boligpriserne.

Figur 5.5 viser udviklingen i den gennemsnitlige kvadratmeterpris og gennemsnitlige liggetid i Guldborgsund Kommune. Udviklingen sammenlignes med gennemsnittet for Region Sjælland.

Figur 5.5 Udvikling i kvadratmeterpris, antal solgte boliger, gennemsnitlig liggetid (2010=100)

Kilde: Realkreditrådets boligstatistik.

Note: Den gennemsnitlige kvadratmeterpris og liggetid er baseret på solgte parcel og rækkehuse.

Guldborgsund Kommune har ikke oplevet samme grad af stigning i efterspørgsel efter boliger, men det er dog gået fremad siden 2014. Mellem 2014 og 2017 faldt den gennemsnitlige liggetid for parcel- og rækkehuse med 88 dage, svarende til 25 pct. Fra 2016 til 2017 var liggetiden dog konstant. Faldet er ikke ligeså markant som det øvrige Region Sjælland, hvor liggetiden siden 2012 er faldet med 29 pct.

Den gennemsnitlige kvadratmeterpris begyndte at stige i 2014. Ændringen mellem 2014 og 2017 har været på 1.278 kr., svarende til 26 pct. Kvadratmeterprisen var dog faldende i 2012-14, hvorfor stigningen i perioden 2012-17 kun var 7 pct., der i sammenligning med 19 pct. for Region Sjælland, var relativt lavt.

Både stigningen i kvadratmeterprisen og faldet i liggetiden har været markant større end regionsgennemsnittet i den undersøgte periode.

6 UDDANNELSE

69 pct. af de beskæftigede i Guldborgsund Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det svarer i store træk til niveauet på regions- og landsplan. Heraf har 43 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er over landsgennemsnittet men lidt under regionsgennemsnittet.

Deltagelse i efter- og videreuddannelse er faldet fra 2010 til 2017. I 2017 svarede antallet af kursister til 25 pct. af de 16-66-årige i befolkningen. På landsplan har der også været tilbagegang i antallet af kursister og niveauet er i 2017 23 pct. af de 16-66-årige.

26%

af de beskæftigede i Guldborgsund Kommune har en videregående uddannelse.

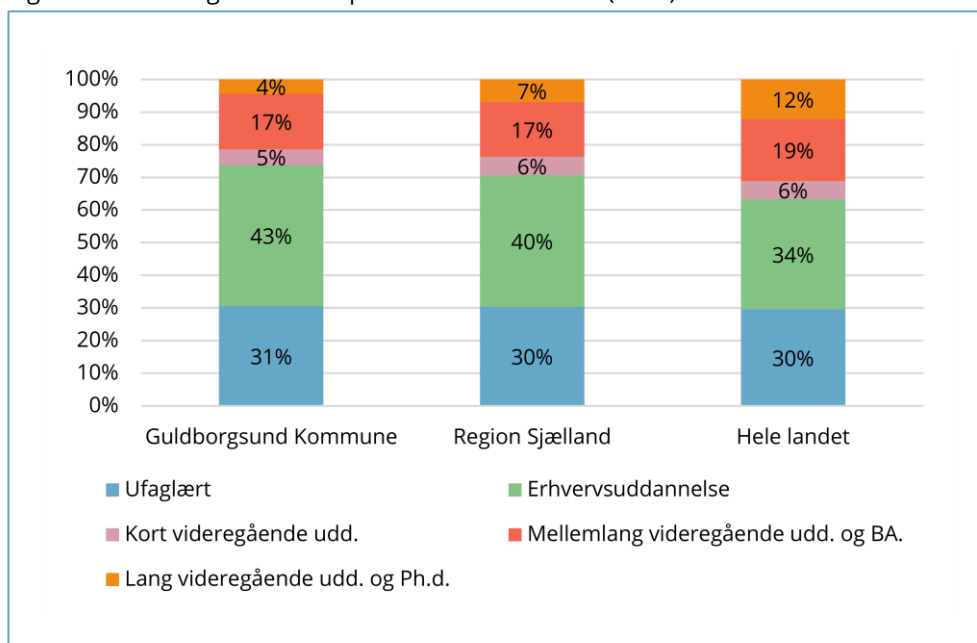
Deltagelse i voksen og efteruddannelse svarer til **25%** af de 16-66-årige. Deltagelsen ligger over lands- og regionsgennemsnittet.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau samt brugen af efter- og videreuddannelse spiller en vigtig rolle for produktiviteten og velstandsudviklingen i kommunen.

Uddannelsesniveauet i Danmark er generelt højt, men dækker over store lokale og regionale forskelle. Figur 6.1 viser beskæftigelsen fordelt på forskellige uddannelseskategorier i 2016, idet uddannelsesniveauet i Guldborgsund Kommune er sammenholdt med uddannelsesniveauet i Region Sjælland samt hele landet.

Der skelnes mellem ufaglært arbejdskraft, faglært arbejdskraft (som er personer med en erhvervsfaglig grunduddannelse) samt personer med en videregående uddannelse. Personer med en videregående uddannelse er i figuren opdelt efter personer med en kort, mellemlang eller lang uddannelse.

Figur 6.1 Beskæftigede fordelt på uddannelsesniveau (2016)

Kilde: Statistikbanken.

Uddannelsessammensætning blandt de beskæftigede i Guldborgsund ligner generelt uddannelsessammensætningen i hele regionen. Der er dog generelt en lidt lavere andel af personer med videregående uddannelse og tilsvarende flere, der har en erhvervsuddannelse eller er ufaglærte. 31 pct. af arbejdsstyrken i Guldborgsund er ufaglært, mens 43 pct. har en erhvervsuddannelse.

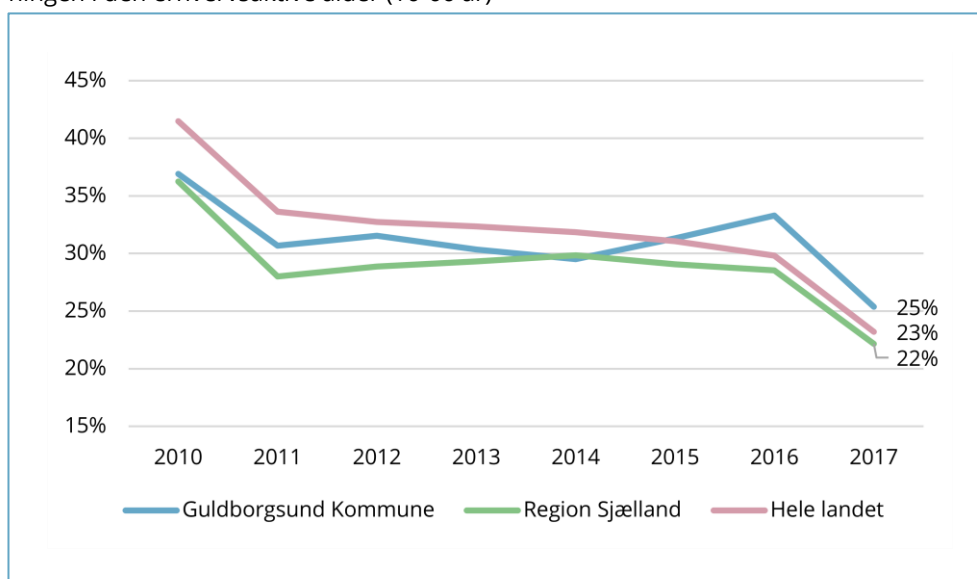
Uddannelsesniveauet er ligeledes lavere i Guldborgsund Kommune, når der sammenlignes med landsgennemsnittet. Færre i Guldborgsund Kommune og Region Sjælland har en videregående uddannelse sammenlignet med hele landet, mens flere har en erhvervsuddannelse bag sig. Der er særligt forskel i forhold til landsgennemsnittet på andelen

med en lang videregående uddannelse. I Guldborgsund har 4 pct. en lang videregående uddannelse mens dette tal er 12 pct. for hele landet.

Det lave uddannelsesniveau skal bl.a. ses i lyset af, at de fleste er ansat ved små eller mellemstore handelsvirksomheder, eller ved større virksomheder inden for industri-, transport- og bygge- og anlægsbranchen. Disse typer virksomheder kræver typisk en erhvervmæssig eller praktisk baggrund, som kan være med til at forklare andelen af personer, der har en erhvervsuddannelse eller er ufaglærte.

En væsentlig forudsætning for at imødekomme erhvervslivets efterspørgsel er arbejdsstyrkens kompetencer og muligheder for at omstille sig til nye krav og teknologier. Et vigtigt element i opkvalificering er arbejdsstyrkens deltagelse i voksen- og efteruddannelse. Figur 6.2 viser udviklingen i antal kursister, der deltager i voksen- og efteruddannelse i perioden 2010-17, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år).

Figur 6.2 Kursister der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år)

Kilde: Statistikbanken.

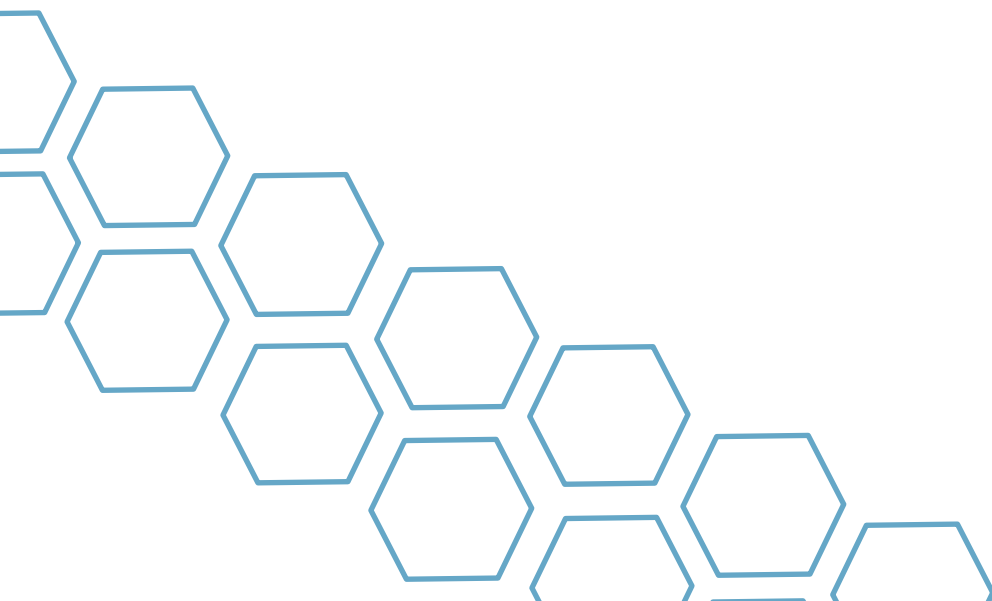
Note: Tallene er opgjort som antal kursister ved voksen- og efteruddannelse.

Figur 6.2 viser, at antallet af kursister som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år) er gået tilbage i Guldborgsund Kommune. Andelen faldt fra 51 pct. i 2010 til 42 pct. i 2017, svarende til en nedgang på godt 5.400 kursister.

Andelen af befolkningen i den erhvervsaktive alder, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, har på landsplan været faldende siden 2010. Guldborgsund Kommune oplevede ligeledes et markant fald fra 2010-11. Dette fald skal formentlig ses i lyset af, at

finanskrisen toppede i 2010, og at der generelt er en tendens til at gøre større brug af efteruddannelse i perioder med lav produktion og efterspørgsel.

Fra 2014 til 2016 oplevede Guldborgsund Kommune en stigning på 4 pct., svarende til knap 500 personer, i antallet af deltagere ved voksen- og efteruddannelseskurser. Stigningen kan bl.a. afspejle det fokus, som kommunens Center for Arbejdsmarked har haft på efteruddannelse med den seneste beskæftigelsesplan i kommunen. I 2017 var andelen faldet til 25 pct., hvilket svarer til 9.667.

7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER

I Guldborgsund Kommune er 45 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er færre end gennemsnittet for regionen, som er 49 pct. Andelen af lønmodtagere er markant lavere end regions- og landsgennemsnittet. Det skyldes bl.a. en større andel af personer uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder og en større andel af personer uden for den erhvervsaktive alder.

Guldborgsund Kommune har en lav gennemsnitlig erhvervsindkomst sammenlignet med regionen og hele landet. Erhvervsindkomsten er imidlertid steget de senere år i Guldborgsund Kommune. Fremgangen skyldes både at den gennemsnitlige erhvervsindkomst er steget samt at antallet af personer med erhvervsindkomst er gået frem.

45%

af befolkningen i Guldborgsund Kommune er i arbejdsstyrken. I Region Sjælland er det 48,9 pct.

3%

er den gennemsnitlige erhvervsindkomst øget i perioden 2015-17. På landsplan har fremgangen i samme periode været på 5 pct.

Indbyggernes tilknytning til arbejdsmarkedet og eventuelle beskæftigelse giver indsigt i borgernes generelle færdigheder og levevilkår. Der skelnes mellem personer i arbejdsstyrken, som står til rådighed for arbejdsmarkedet, og personer uden for arbejdsstyrken.

Tabel 7.1 viser befolkningens socioøkonomiske status i Guldborgsund Kommune i 2016. Personer i arbejdsstyrken kan enten være i beskæftigelse som selvstændig eller lønmodtager. Der skelnes desuden i tabellen mellem personer, der er uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder (16-64 år), og øvrige personer, som er under 16 år eller over 64 år. For at vurdere fordelingen i Guldborgsund sammenlignes der i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 7.1 Befolkningens socioøkonomiske status (2016)

	Guldborgsund Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Personer i arbejdsstyrken:			
Selvstændige	3,7%	3,5%	3,3%
Lønmodtagere	39,7%	43,7%	45,5%
Arbejdsløse	1,6%	1,7%	1,7%
Personer uden for arbejdsstyrken:			
Personer i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	19,8%	16,9%	17,1%
Heraf personer under uddannelse i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	4,0%	4,1%	5,0%
Øvrige personer uden for arbejdsstyrken (under 16 år eller over 64 år)	35,2%	34,2%	32,4%

Kilde: Statistikbanken

I Guldborgsund Kommune var der i 4. kvartal 2016 godt 61.200 indbyggere. Heraf var knap 27.600 personer i arbejdsstyrken, mens 33.600 var uden for arbejdsstyrken. Andelen af personer i arbejdsstyrken (45 pct.) er markant lavere end i Region Sjælland og landsgennemsnittet (hhv. 49 pct. og knap 51 pct.).

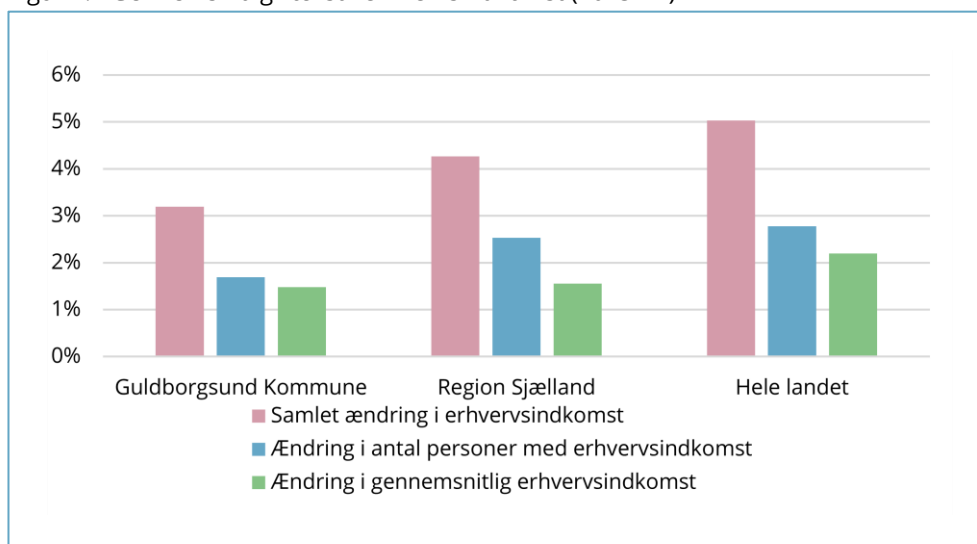
Guldborgsund Kommune har en lidt højere andel af selvstændige end regionen og resten af landet, men en markant lavere andel lønmodtagere. Andelen af arbejdsløse er på niveau med Region Sjælland og landsgennemsnittet.

Kommune har både et relativt højt niveau af personer uden for arbejdsstyrken pga. alder (dvs. personer under 16 år eller over 64 år), samt et væsentligt højere niveau af personer uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder. Især sidstnævnte er højt i forhold til regions- og landsniveauet.

Den gennemsnitlige erhvervsindkomst pr. beskæftiget borger i Guldborgsund Kommune var i 2017 på godt 274.000 kr., hvilket er markant lavere end lands- og regionsgennemsnittet. I 2017 var den gennemsnitlige erhvervsindkomst på landsplan knap 319.000 kr. Figur 7.1. viser den gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst i Guldborgsund Kommune sammenlignet med regionen og hele landet. Væksten er beregnet over perioden 2015-17.

Ændringer i erhvervsindkomst kan skyldes to faktorer. For det første kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i antallet af personer med erhvervsindkomst. For det andet kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i den gennemsnitlige erhvervsindkomst. Figur 7.1 viser både den samlede, gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst og væksten i de to underliggende forklaringsfaktorer.

Figur 7.1 Gennemsnitlig vækst i erhvervsindkomst (2015-17)

Kilde: Statistikbanken.

Fra 2015 til 2017 steg den samlede erhvervsindkomst i Guldborgsund Kommune med 3,2 pct. Væksten i erhvervsindkomst skyldes dels en stigning i antallet af personer med erhvervsindkomst (1,7 pct.) og dels en stigning i den gennemsnitlige erhvervsindkomst (1,5 pct.).

Væksten i erhvervsindkomst ligger 1 procentpoint under niveauet i regionen som helhed. Dette skyldes primært den mindre vækst i antallet af personer med erhvervsindkomst i Guldborgsund Kommune. Væksten i erhvervsindkomst i Guldborgsund og for hele regionen er lavere end landsgennemsnittet.

8 BRUG AF ERHVERVS- FREMME

Denne indikator viser andelen af virksomheder i kommunen, der har benyttet forskellige typer af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

I Guldborgsund Kommune har 2,1 pct. af virksomhederne benyttet regionale eller nationale erhvervsfremmetilbud. Det er en lavere andel end på regions- og landsplan.

Den mindre brug af erhvervsfremme kan primært tilskrives en begrænset brug af regionale tilbud som vækstkortlægning i Væksthuset og mindre brug af strukturfondsprojekter.

2,1%

af virksomhederne i Guldborgsund Kommune har benyttet erhvervsfremmetilbud.

1,1%

har benyttet væstkortlægning i Væksthuset.

Dette kapitel har fokus på de lokale virksomheders brug af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud. Adgangen til erhvervsfremmetilbud er et vigtigt, lokalt rammevilkår, og mange kommuner tilbyder lokal erhvervsservice, der bl.a. kan sikre de lokale virksomheder nem og effektiv indgang til relevante, regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

Der kan være stor lokal variation i virksomhedernes brug af offentligt støttede erhvervsfremmetilbud. Tabel 8.1 viser andelen af virksomheder, der har benyttet forskellige typer af erhvervsfremmetilbud. Tabellen viser, om virksomhederne i Guldborgsund Kommune udnytter mulighederne i erhvervsfremmesystemet i samme omfang som i regionen og på landsplan.

Tabel 8.1 Antal og andel brugere af regional og national erhvervsfremme (2015-17)

	Antal brugere i Guldborgsund	Brugere i pct. af virksomhedsbestanden		
		Guldborgsund Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Vækstkortlægning i Væksthuset	31	1,1%	1,7%	1,8%
Eksportrådet	5	0,2%	0,6%	1,2%
Nationale innovationsfremmeordninger	4	0,1%	0,3%	0,6%
Strukturfondsprogrammer	31	1,1%	1,8%	1,5%
Mindst en af ovenstående	60	2,1%	3,4%	4,1%

Kilde: Brugen af regional og national erhvervsfremme er baseret på brugeroplysninger fra Væksthusstatistikken, InnovationDanmark databasen, statistik over deltagelse i strukturfondsprojekter og Eksportrådets kundedatabase for perioden 2015-17.

Note: Nationale innovationsfremmeordninger omfatter Grand Solutions, Industrial Researcher og InnoBooster. Kommunens virksomheder omfatter private virksomheder med en årlig omsætning, der svarer til mindst et årsværk. Det skal understreges, at langt fra alle virksomheder er i målgruppen for de pågældende aktiviteter. Men tabellen giver et billede af, hvor meget erhvervslivet i kommunen samlet gør brug af aktiviteterne sammenlignet med resten af landet. Bemærk at Vækstfonden er ikke omfattet af tabellen.

I perioden 2015-17 brugte 60 af Guldborgsunds virksomheder mindst ét erhvervsfremmetilbud. Det svarer til, at godt 2 pct. af de private virksomheder benyttede mindst ét tilbud i løbet af den treårige periode. Andelen af brugere er i Guldborgsund Kommune lavere end i Region Sjælland og på landsplan.

Den lave andel kan tilskrives, at relativt få af kommunens virksomheder har deltaget i strukturfondsprogrammer. Det har i alt 1,1 pct. af virksomhederne, mens den tilsvarende andel var hhv. 1,8 pct. i Region Sjælland og 1,5 pct. på landsplan.

Ligeledes har en relativ mindre andel af virksomhederne i Guldborgsund Kommune benyttet øvrige erhvervsfremmetilbud i Væksthuset, Eksportrådet og nationale innovationsordninger, som omfatter Innovations Fondens programmer (Grand Solutions, Industrial Researcher og InnoBooster). Andelen der har benyttet disse erhvervsfremmeordninger, er betydeligt under niveauet for både Region Sjælland og gennemsnittet for hele Danmark.

9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

De mellemstore virksomheder med 20-49 ansatte tegner sig for en stigende andel af alle fuldtidsjob i Guldborgsund Kommune.

Samtidig spiller iværksætterne en central rolle for beskæftigelsen. Virksomheder, der er etableret fra 2010-15, beskæftiger godt 630 fuldtidsansatte i 2017.

Den generelle tilbagegang i beskæftigelsen i Guldborgsund Kommune er primært drevet af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, som fx detailhandel.

51%

af de beskæftigede er ansat i mindre virksomheder med under 10 fuldtidsansatte.

Fra 2012-17 er antallet af beskæftigede i virksomheder med 20-49 årsværk øget med **289** fuldtidsårsværk.

Hvilke typer af erhverv og virksomheder, der trækker væksten, kan bidrage til at skabe en bredere forståelse af kommunens samlede erhvervspræstationer, og have betydning for prioriteringerne i den lokale erhvervs politik. Særanalysen bidrager bl.a. til at belyse, om væksten primært er drevet af lokalt konkurrerende erhverv som fx detailhandel eller internationalt konkurrerende erhverv som fx fremstillingsvirksomhed. Tilsvarende bidrager særtemaet til at afdække den rolle som fx iværksættere og yngre virksomheder spiller for væksten i Guldborgsund Kommune sammenlignet med regionen og hele landet.

Tabel 9.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjob for forskellige virksomhedsstørrelser for årene 2012, 2015 samt 2017. Desuden viser tabellen den absolutte vækst i antal fuldtidsjob for perioden 2012-17.

Tabel 9.1 Antal fuldtidsjob, fordelt på virksomhedsstørrelser

	2012	2015	2017	Vækst i antal fuldtidsjobs 2012-17
0,5-1 årsværk	1.698	1.613	1.613	-85
2-9 årsværk	4.242	3.876	3.856	-386
10-19 årsværk	1.720	1.697	1.723	3
20-49 årsværk	1.487	1.615	1.776	289
+50 årsværk	1.872	1.620	1.651	-221
Uden fysisk arbejdssted	352	401	346	-6
I alt	11.371	10.823	10.965	-406

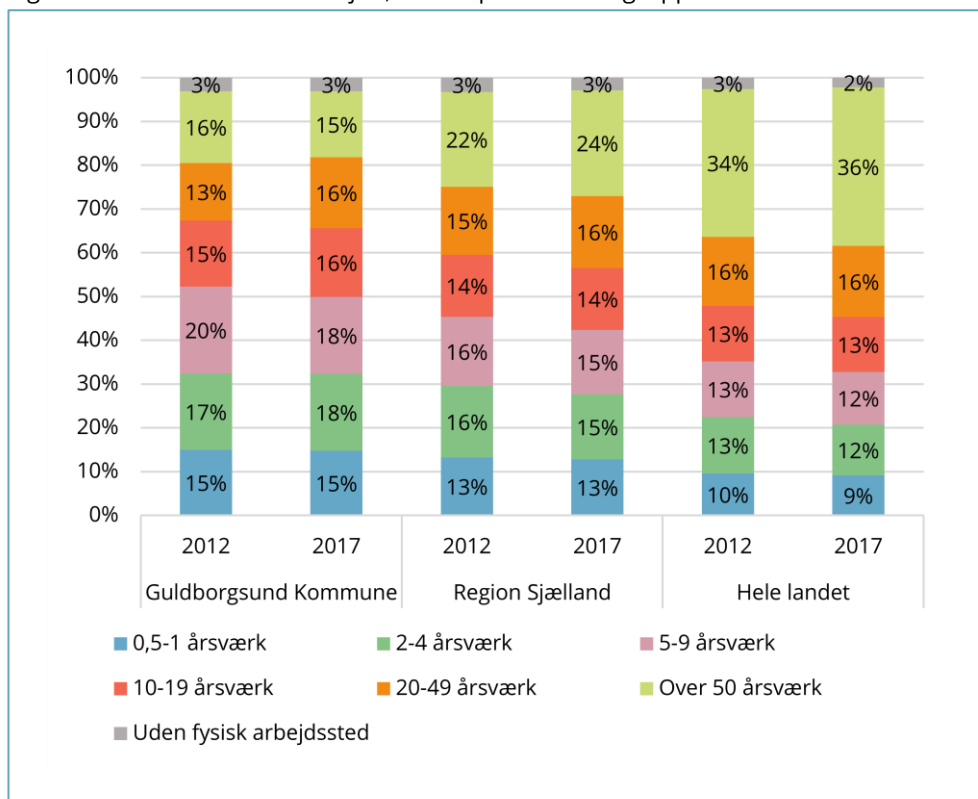
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Det samlede antal fuldtidsjob i Guldborgsund Kommune er faldet med lidt over 400 årsværk fra 2012 til 2017. Over en tredjedel af alle fuldtidsårsværk i Guldborgsund er beskæftiget i mindre virksomheder med 2-9 fuldtidsansatte personer. Det er imidlertid også denne virksomhedsgruppe som har oplevet den største absolutte tilbagegang i antallet af fuldtidsjob i perioden 2012-17.

De resterende virksomhedsgrupper beskæftiger cirka lige mange fuldtidsansatte. Virksomhedsgruppen med 20-49 årsværk har oplevet den største vækst i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer fra 2012 til 2017. I 2012 beskæftigede de 1.487 årsværk, mens dette tal steg til 1.776 årsværk i 2017. Det svarer til en stigning på 19 pct. eller 289 årsværk.

Figur 9.1 viser vækst i andel fuldtidsjob, fordelt på størrelsesgrupper for hhv. Guldborgsund Kommune, regionen og hele landet.

Figur 9.1 Vækst i andel fuldtidsjob, fordelt på størrelsesgrupper

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Guldborgsund Kommune er 51 pct. af alle fuldtidsansatte beskæftiget i mindre virksomheder med under 10 fuldtidsansatte i 2017. Det er en relativt større andel end for regionen og hele landet.

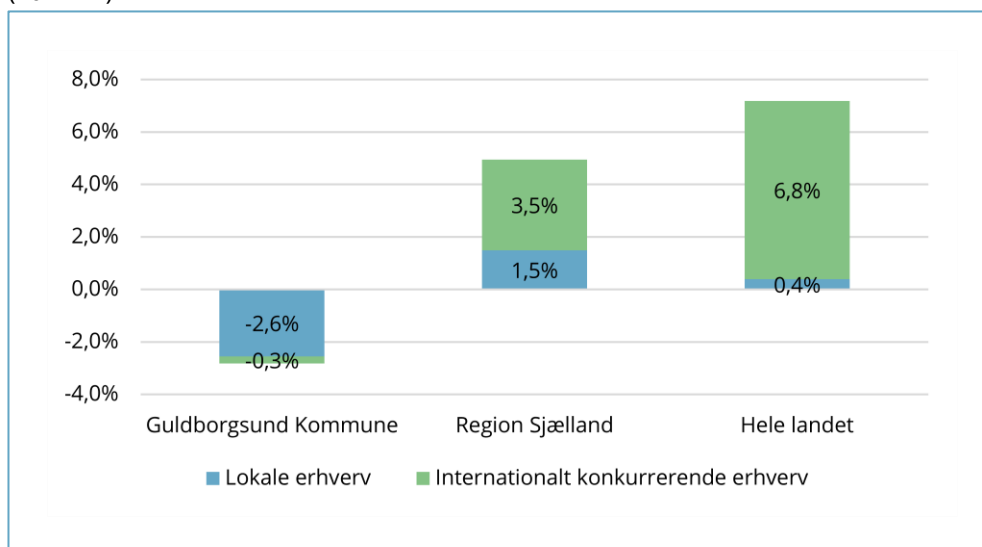
Generelt har der været en fremgang i andelen af årsværk beskæftiget i de mellemstore virksomheder med 10-49 fuldtidsansatte. I 2017 beskæftigede virksomhederne 32 pct. af alle årsværk i Guldborgsund Kommune mod 28 pct. i 2012.

Virksomhederne med over 50 fuldtidsansatte står for et relativt større bidrag til væksten i Region Sjælland og på landsplan. I Guldborgsund Kommune gik de største virksomheders andel af den samlede beskæftigelse derimod tilbage fra 16 pct. i 2012 til 15 pct. i 2017.

Figur 9.2 viser vækst i fuldtidsjob for perioden 2012-17, fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv. Væksten i fuldtidsjob i Guldborgsund Kommune er sammenholdt med Region Sjælland og hele landet.

Internationalt konkurrerende erhverv består af brancher med stor direkte eller indirekte eksport samt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, som har erfaring med eksport.⁴

Figur 9.2 Vækst i fuldtidsjob fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv (2012-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I perioden 2012-17 har der været en tilbagegang i antallet af fuldtidsjob i Guldborgsund Kommune på ca. 3 pct. Omvendt har Region Sjælland og hele landet oplevet en vækst i antal fuldtidsjob.

På landsplan er væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer primært drevet af virksomheder tilhørende internationalt konkurrerende erhverv. Fra 2012 til 2017 steg antallet af fuldtidsjob i internationalt konkurrerende erhverv med 6,8 pct., mens antallet af fuldtidsjob i lokale erhverv steg med 0,4 pct.

I Guldborgsund Kommune er tilbagegangen primært drevet af virksomheder i lokalt konkurrerende erhverv som fx detailhandel og en mindre tilbagegang i antal fuldtidsjob inden for virksomheder i internationalt konkurrerende erhverv som fx fremstillingsvirksomhed. Fuldtidsbeskæftigelsen faldt med 2,6 pct. for lokale erhverv og 0,3 pct. for internationalt konkurrerende erhverv i perioden fra 2012 til 2017.

⁴ Se metodekapitel i IRIS Group (2015) "Det Midtjyske Vækstlag", for en uddybning af afgrænsningen af internationalt orienterede erhverv.

Tabel 9.2 viser de største virksomheder i Guldborgsund Kommune, deres branchetilhørsforhold, antal ansatte samt antal fuldtidsjob. Grundet diskretionshensyn er antal fuldtidsjob og antal ansatte angivet som intervaller.

Tabel 9.2 De største virksomheder (2017)

Virksomhed	Branche	Antal fuldtidsårsværk	Antal ansatte
Hardi International A/S	Industri	200-499	200-499
Scan Con Team No ApS	Rådgivning	100-199	200-499
Nordic Sugar A/S	Industri	100-199	100-199
Lolland-Falsters Folketidende A/S	Information og kommunikation	50-99	200-499
Føtex	Detailhandel	50-99	100-199
Scandlines Catering A/S	Detailhandel	50-99	100-199
Bo-Hus A/S	Bygge & anlæg	50-99	100-199
Nordea Danmark	Finansiering og forsikring	50-99	50-99
Sax-Trans A/S	Transport og godshåndtering	50-99	50-99
Raaco A/S	Industri	50-99	50-99
Troels Jørgensen A/S	Bygge & anlæg	50-99	50-99
Scandlines Gedser-Rostock ApS	Transport og godshåndtering	50-99	50-99
Dansk Landbrug Sydhavserne	Bogføring og revision: skatterådgivning	50-99	50-99
Arriva Danmark A/S	Transport og godshåndtering	50-99	50-99
Nyman A/S	Transport og godshåndtering	50-99	50-99
Distribution 39 ApS	Transport og godshåndtering	50-99	50-99

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Den største virksomhed i Guldborgsund Kommune er industrivirksomheden Hardi International A/S, som beskæftiger 200-499 ansatte, svarende til 200-499 fuldtidsårsværk.

De to næststørste virksomheder (Scan Con Team No Aps og Nordic Sugar A/S) beskæftiger samlet mellem 200 og 400 fuldtidsårsværk. Det svarer til, at de tre største virksomheder i Guldborgsund tilsammen beskæftiger 4-7 pct. af alle fuldtidsansatte personer i kommunen.

Tabel 9.3 viser udviklingen i antal fuldtidsjob skabt af iværksættervirksomheder etableret i hhv. 2010-11, 2012-13 samt 2014-15.

Tabel 9.3 Udvikling i antal fuldtidsjob skabt af iværksættervirksomheder

	Iværksættervirksomheder etableret i 2010-11	Iværksættervirksomheder etableret i 2012-13	Iværksættervirksomheder etableret i 2014-15
2011	162		
2013	187	200	
2015	180	272	148
2017	184	232	217

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Der blev i alt skabt ca. 1.248 virksomheder i perioden fra 2010 til 2015, hvoraf 47,5 pct. fortsat eksisterede i 2017.

I 2010-11 blev der etableret 438 virksomheder. I 2011 havde de virksomheder skabt 162 fuldtidsårsværk. Overordnet har antallet af fuldtidsjob for de iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2010-11, ligget nogenlunde stabilt i perioden 2013 til 2017.

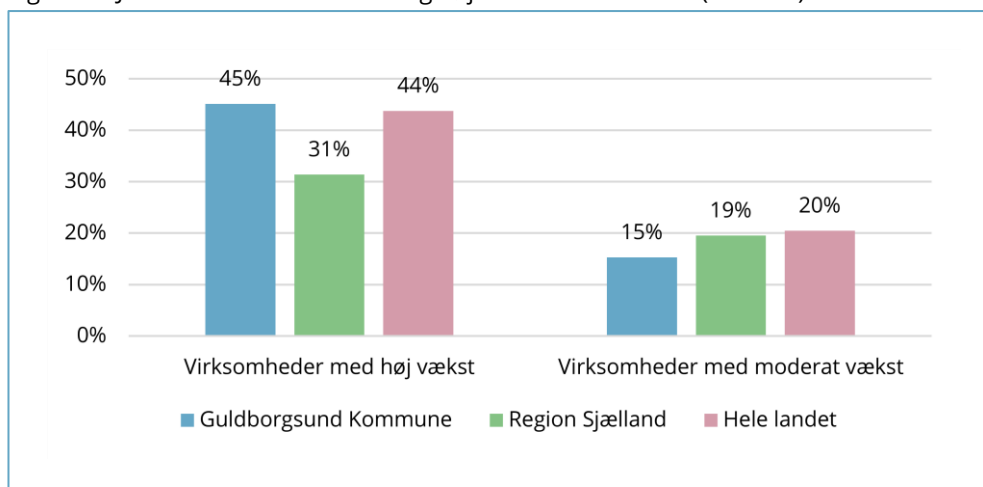
I 2012-13 blev der etableret 434 virksomheder, hvoraf 42 pct., eller 184 virksomheder, fortsat eksisterede i 2017. Antallet af fuldtidsårsværk skabt af iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2012-13, har ligeledes været faldende i perioden 2015-17, og i 2017 beskæftigede de, hvad der svarer til 232 fuldtidsansatte. Således beskæftigede de overlevende virksomheder etableret i 2012-13 i gennemsnit 1,2 fuldtidsansatte i 2017.

Samlet bidrager iværksættere og yngre virksomheder etableret i perioden 2010-15 med lidt over 630 fuldtidsårsværk i 2017. Det svarer til 6 pct. af alle fuldtidsbeskæftigede personer.

Figur 9.3 undersøger vækst og højvækstvirksomhedernes betydning for den lokale jobskabelse i Guldborgsund Kommune. Figuren viser andelen af fuldtidsjob i 2017, som er blevet skabt af vækstvirksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv i løbet af de seneste tre år (2014-17).

Der skelnes mellem vækstvirksomheder med høj vækst og virksomheder med moderat vækst. Den lokale jobskabelse i Guldborgsund Kommune sammenlignes med jobskabelsen i regionen og hele landet.

Figur 9.3 Jobskabelse blandt vækst og højvækstvirksomheder (2014-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Vækstvirksomheder defineres som virksomheder der har haft en absolut vækst på 3 mio. kr. eller derover de seneste 3 år. Vækstvirksomheder kategoriseres som højvækstvirksomhed hvis den har (1) 5-9 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 30 pct. eller derover de seneste 3 år, eller (2) over 10 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 20 pct. eller derover de seneste 3 år. For vækstvirksomheder med moderat vækst kræves det for et tilsvarende antal årsværk at virksomheden har haft en årlig vækst på hhv. 10-30 pct. og 10-20 pct. de seneste 3 år.

I 2017 var der 15 virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv med høj vækst i Guldborgsund Kommune. I løbet af de seneste tre år (2014-17) skabte virksomhederne med høj vækst 207 fuldtidsjobs. Det svarer til 45 pct. af alle *skabte* fuldtidsjob inden for internationalt konkurrerende erhverv i Guldborgsund Kommune i perioden 2014-17. Jobskabelsen blandt virksomheder med høj vækst var hhv. 31 pct. og 44 pct. i Region Sjælland og på landsplan.

I Guldborgsund Kommune ligger niveauet for jobskabelse i virksomheder med moderat vækst lidt under niveauet for regions- og landsgennemsnittet. I løbet af de seneste tre år (2014-17) stod de 17 virksomheder med moderat vækst for 15 pct. af den samlede jobskabelse inden for internationalt konkurrerende erhverv.

Bilag

Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Branche	Specialiseringsgrad 2017	Ændring i specialiseringsgrad 2010-17	Antal årsværk 2017
Landbrug, skovbrug og fiskeri	2,65	0,12	1.070
Private velfærdsinstitutioner	1,74	-	396
Detailhandel	1,44	-0,02	1.774
Bygge & anlæg	1,43	0,01	1.470
Undervisning	1,38	-0,04	341
Ejendomshandel og udlejning	1,37	0,17	391
Sundhedsvæsen	1,19	0,03	308
Kultur og fritid	1,08	-0,12	187
Transport	1,03	0,03	620
Maskin- og transportmiddelindustri	1,01	0,18	398
Levnedsmiddelindustri	1,00	-0,02	304
Hoteller og restauranter	0,98	0,06	468
Andre serviceydelser mv.	0,97	0,12	299
Operationel service	0,92	0,03	704
Råstof, energi og forsyning mv.	0,87	-0,16	93
Metalindustri	0,85	0,10	208
Forlag, tv og radio	0,82	-0,13	126
Tekstil, træ og papirindustri mv.	0,81	-0,43	120
Møbel og anden industri mv.	0,79	0,19	150
Rådgivning, forskning og udvikling	0,64	-0,01	456
Farma og kemisk industri, mv.	0,62	0,09	252
Reklame og øvrig erhvervsservice	0,49	0,01	97
Engroshandel	0,41	-0,03	409
Finansiering og forsikring	0,41	-0,04	200
Tele, IT og information	0,21	0,06	96
Elektronikindustri	0,00	0,00	0
Uoplyst aktivitet	0,00	-0,75	0

IRIS GROUP

JORCKS PASSAGE 1B, 4. SAL | DK-1162 KØBENHAVN K
IRISGROUP@IRISGROUP.DK | WWW.IRISGROUP.DK